

MIDDELALDERPARKEN OSLO

Planbeskrivelse 29.05.2015

CARL-VIGGO HØLMEBAKK ARKITEKTKONTOR
KNUT WOLD

LANDSKAPSFABRIKKEN

CONVENTOR
HALVOR NÆSS

RAMBØLL NIKU

BELYSNINGSDESIGN

FORORD

Utarbeidelse av Helhetlig land- skapsplan for Middelalderparken er utført på oppdrag fra Jernbane- verket, og er et samarbeidsprosjekt mellom Jernbaneverket, Riksanti- kvaren og kommunale etater (Kul- turetaten, Byantikvaren, Plan- og bygningsetaten og Eiendoms og byfornyelsesetaten).

Reguleringsplanens planbestem- melser § 7.2 danner utgangspunktet for planarbeidet: «Utforming og opparbeideing av terrenget i Kly- pen. Område P1-3 skal opparbeides som offentlig park etter at anlegget er avsluttet. JBV skal i samarbeid med Oslo kommune og Riksanti- kvaren utarbeide en landskapsplan for Klypen som detaljerer utforming av området innenfor de rammer som er angitt i 4.3.3 og prinsippene i tegning UOS 10—O-13000 revi- sjon 03B datert 12.12.2012. Land- skapsplanen skal foreligge senest 31.12.2014. Landskapsplanen skal deretter forelegges Riksantikvaren til behandling og godkjenning ihht kulturminneloven og godkjennes av JBV og Oslo kommune.....»

Ansvarlig for utarbeidelse av pla- nen er prosjekteringsteamet, som sto bak paralleloppdraget «Histo- rieparken» i 2014. Prosjekterings- teamet består av følgende firma: Rambøll AS, Carl viggo Hølmebakkk arkitekter AS, Landskapsfabrikken AS, Halvor Næss Belysningsdesign AS, Conventor AS, Norsk institutt for kulturminneforskning og Knut Wold.

Sentrale medarbeidere i denne planfasen har vært teamets land- skapsarkitekter, arkitekter, og lysde- signere. Øvrige teamdeltakere har bidratt med som fagressurser etter behov.

Planarbeidet startet opp 17. de- sember 2014, og første utkast ble avsluttet og oversendt Jernbane- verket den 13.03.2015.

Plantegninger og planbeskri- velse har i perioden 13.03.2015 - 01.04.2015 vært på intern høring i medlemmene i arbeidsgruppen og deres respektive etater. Jern- baneverket (ved rådgiver Asplan Viak) har oppsummert innkomne kommentarer i eget notat, datert 27.05.2015. Tegninger og beskrivel- se er justert og supplert ihht Jern- baneverkets anbefalinger i notatet.

Prosjektleder hos JBV har vært Svein Sørheim. For prosjekterings- teamet har Aaste Gulden Sakya fra Rambøll vært prosjektleder.

Aaste Gulden Sakya, Rambøll

29.05.2015

INNHold

FORORD	2
IINNHold	3
PLANTEGNING PARKEN	4
BAKGRUNN OG PROSESS	6
FORMÅL OG AVGRENSNING	7
PLANENS HOVEDELEMENTER	8-23
MATERIALPLAN	
BELYSNINGSPRINISIPPER	

Fig 1. (ikke i målestokk)

00B	Endringer etter kommentarer fra arbeidsgruppa	29.05.2015	ASA	KVV	ASA
00A	Hjelnetlig Landskapsplan	13.03.2015	ASA	KVV	ASA
Rev.	Revisjonen gjelder	Dato	Utarbe. av	Kontroll. av	Godekj. av

niku LANDSKAPSFABRIKKEN AS

KNUTWOLD RANEGULE

Carl-Viggo Heltnebakke AS
ARKITEKTKONTOR

Østfoldbanen VL (Oslo S) – Skilsmøring Oslo S	Målestokk	Fisse
Middelalderparken	1:2000 (A3)	L: 1:350 000/0061
Middelalderparken	1:2000 (A3)	Lokasjon: 159087820
Landskapsplan	Prosjekt	RABBLØL NORDGE AS
Samlet	Prod. lege. nr.	Mt.-70-000-landskapsplan samlet
	Erstatning for	
	Erstatet av	

Prosjekt: Follobanen nytt dobbeltspor Oslo – Ski
Parselt: Middelalderparken

Revisjon
00B
Revisjon

Jernbaneverket

BAKGRUNN OG PROSESS

Utgangspunktet for den helhetlige landskapsplanen har vært parallelloppdraget «Historieparken» fra 2014, samt Sluttnotat for parallelloppdraget for Middelalderparken av 01.12.2014, som angir hva som skal tas med videre fra de tre parallelloppdragene.

Den helhetlige landskapsplanen er et resultat av en tett samarbeidsprosess mellom prosjekterings-teamet, oppdragsgiver og offentlige etater, som regelmessig har deltatt i arbeidsgruppemøter hvor premisser og løsningsforslag fortløpende er presentert og diskutert. Konklusjoner fra arbeidsgruppemøtene, hvor ovennevnte etater har vært representert, samt innkomne kommentarer fra intern høringsrunde i arbeidsgruppen, ligger til grunn for landskapsplanen som nå foreligger, og som arbeidsgruppen stiller seg bak.

Prosessten har også inkludert flere temamøter med interesseorganisasjoner og særinteresser for å kartlegge ønsker og få utdypet synspunkter. Temamøter er avholdt med Middelalder-Oslo, Oslo Elveforum, Øyafestivalen, Bjørvika utvikling, samt Kulturretaten og antikvariske myndigheter - sistnevnte som sentrale premissleverandører. Planen har også tatt inn i seg relevante innspill fra Folkeverksted avholdt i etterkant av parallelloppdraget i regi av Byfabrikken i mai 2014.

Denne planbeskrivelsen sammenfatter de viktigste konklusjonene fra planprosessen, og er et utdypende bilag til plantegningene i den helhetlige landskapsplanen.

Materialplanen for Middelalderparken utgjør planbeskrivelsens siste del. Denne kan stå for seg selv som et selvstendig dokument. Tilsvarende gjelder prinsipper for belysning av parken.

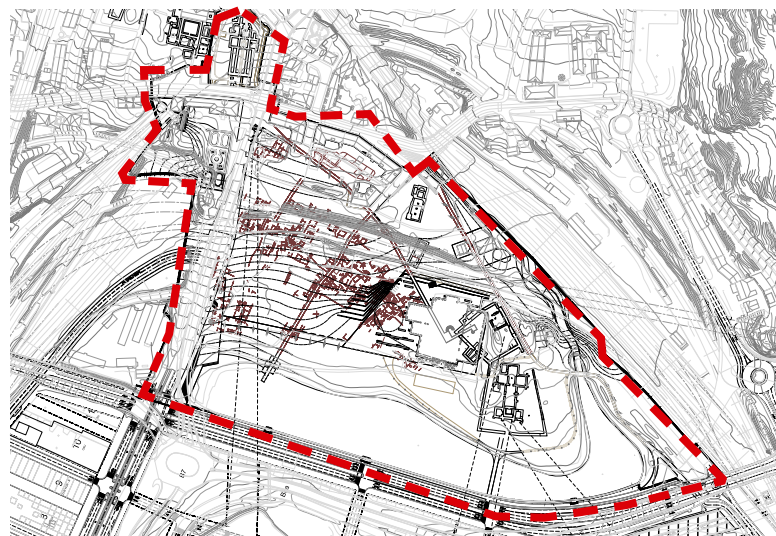

Fig. 2. Planområdet avgrensning.

PLANENS FORMÅL OG AVGRENSNING

Den helhetlige landskapsplanen for Middelalderparken er en visjonær plan som viser hvordan Middelalderparken skal utvikles i fremtiden. Follobaneprosjektet er det første utbyggingstrinnet i parken, som vil bli bygget i flere etapper. Landskapsplanen skal ligge til grunn utvikling og videre detaljplanlegging av fremtidige utbyggingstrinn. Planen er visjonær, men også realistisk - grovmasket, med konkrete krav til form og materialbruk, som gjør det mulig å gjennomføre den over et langt tidsspenn.

Drift har vært et viktig aspekt ved valg av løsninger og materialer. Parken skal brukes av mange og til ulike formål. Utformingen er enkel, og gir rom for utfoldelse og varierte opplevelser, samtidig som den viser frem Oslos tidligste historie, med ruiner og profane kulturminner som en integrert del av parken. Planen for Middelalderparken dekker kun en del av den historiske middelalderbyen. Det er i planarbeidet lagt vekt på å se på middelalderbyen som en helhet og etablere gjennomgående løsninger for formidling og vern av kulturminnene i hele middelalderbeltet.

Planen omfatter hele arealet som vist på figur 2 til venstre.

Parkens to hovedformål er å være formidlingssted for Oslos tidligste historie, og å være nærpark for beboere og kontorer i Gamlebyen og Bjørvika. Aktivitet tilknyttet parkens historiske dimensjon har hatt høyeste prioritet ved valg av løsninger og funksjoner som skal ha plass i parken. Parkens hovedgrep er gjenskapingen av det historiske terrenget som en stor åpen gresskledd flate, som markerer anderledeshet

og kontrast til den omkringliggende tette byen. Parken er enkelt utformet, med få installasjoner og nennsomt utvalgte materialer, for å skape rolige rammer omkring de historiske elementene. Det er lagt opp til en diskret men tydelig synliggjøring av historiske veifar ruiner og konstruksjoner i parken. Parken skal være en bydelspark, men inneholder ikke tradisjonelle tilrettelagte arealer for idrett og lek, med baner og lekeapparater. Dette er funksjoner som gjennom reguleringsplan for Bjørvika skal lokaliseres i Kongsbakkallmenningen. Middelalderparken skal være en park for uformelt opphold og lek, noe det er rikelig med arealer og muligheter for, slik den er utformet.

Lokomotivhallen blir parkens hjerte, med kulturaktiviteter, arrangementer, utstillinger og servering. Parken er utformet med tanke på disse funksjonene og er tilrettelagt for tilknyttede arrangementer utendørs.

PLANENS HOVEDELEMENTER

Bispegata og Oslo Torg

Oslo Torg var middelalderbyens sentrale torg, der Nordre strete, vestre strete og Bispeallmenningen møttes. Det er planens ambisjon og styrke disse historiske strukturene fra middelalderen, som i løpet av 1000 år med byutvikling er blitt visket ut. Det er bred enighet blant fagfolk og politikere om at Oslo torg må utformes på en måte som tydeliggjør dets historiske rolle som sentralt bytorg, og knytter sammen de historiske områdene sørvest og nordøst for Oslo Torg, slik at det skapes en bedre forståelse av mid-delalderbyen.

Bispeallmenningen/ Bispegatas øvre del har med årene blitt dreid sydoover, og går ikke lenger parallelt med Ladegården, slik den opprinnelig gjorde. Gaten er i tillegg blitt forlenget østover forbi Halvardskatedralen. Disse endringene har medført at Oslo Torg i dag oppleves som et veikryss med gjennomgangstrafikk i nord-syd og øst-vest retning, og ikke som et avsluttet og tydelig byrom.

For å tydeliggjøre Oslo torg som byrom foreslår planen for Middelalderparken å dreie øvre del av Bispegata tilbake i den opprinnelige trassen for Bispeallmenningen. Dette gir gaten tilbake sitt historiske fondmotiv; Hallvardskatedralen, og tviil styrke Oslo Torg som et sted. Fra å være et veikryss med likeverdige fortau på hver side, vil Oslo torg få en plassdannelse og tyngdepunkt i sør, som knytter seg til Middelalderparken og danner begynnelsen på Vestre strete. Herfra utgår også den regulerte siktaksen mot vest. I enden av siktaksen på den nye plassen foreslår vi å plassere en stor modell over hele Mid-

delalderbyen, slik at man kan se på den og samtidig ha utsikt utover det historiske terrenget i parken i vest, og mot Hallvardskatedralen og middelalderbyen i nord-øst.

Den nye planløsningen for Bispegata og Oslo Torg vil bidra til å skape tettere kontakt mellom mid-delalderbyen i Nord-øst og Vestre Street/ Middelalderparken i sør-vest, ved at den nye plassdannelsen i enden av Vestre Street kommer nærmere Halvardskatedralen. I den nye planløsningen foreslås også å fjerne betonglokket som ligger over deler av Hallvardskatedralruinene i sør, samt fjerning av den ca. 100 år gamle muren langs Oslo gate. På denne måten utvides parkområdet rundt katedralen mot Oslo torg, og åpenheten inn mot torget vil bidra til at parken i større grad oppleves som en del av byrommet. Nye adkomster inn i Hallvardskatedralen fra Oslo Torg og Oslogate etableres med universell tilgjengelighet.

For å knytte Middelalderparken sammen på nord og sydsiden av Bispegata, og for å koble den nye byen i vest til den gamle middelalderbyens tyngdepunkt ved Oslo Torg i øst, er det valgt å trekke et moderne fortausdekke av granitt fra Dronning Eufemias gate videre opp i Bispegata frem til Oslo Torg. På Oslo Torg vil dekket gis et innslag av andre materialer for å markere det som et historisk sted. For nærmere beskrivelse av dette; se materialplan.

Løsningen med dreining av Bispegatas løp har vært gjenstand for diskusjon siden den ble presentert for første gang i parallelloppdraget «Historieparken». Det er enighet i arbeidsgruppa om at løsningen

vil styrke sammenhengen i mid-delalderbyen og tilføre Oslo Torg kvaliteter som byrom og torg. Utfordringen er at forslaget kommer sent i forhold til Reguleringsplan for Bispegata som det er arbeidet mye med de siste årene, og som ble oversendt til politisk behandling i november 2014.

I arbeidsgruppemøtet for landskapsplanen for Middelalderparken den 26.02.15, ble det bestemt at den foreslåtte løsningen med dreid gateløp er så viktig for forståelse av middelalderbyen at den legges inn i landskapsplanen. Det er et krav fra Jernbaneverket at Plan og bygningsetaten vil godkjenne løsningen, da det er et krav at JBV må ha godkjenning av landskapsplanen for å kunne igangsette anleggsarbeidene i henhold til sin framdriftsplan for Follobanen.

Jernbaneverkets vei- og sportekniske kompetanse har kontrollert at løsningen er gjennomførbar. Løsningen forutsetter at fortauskanten på Oslo torg ikke blir høyere enn 8 cm. Skal fortauskanten være høyere må kantsteinskurven trekkes ca 50 cm lenger syd.

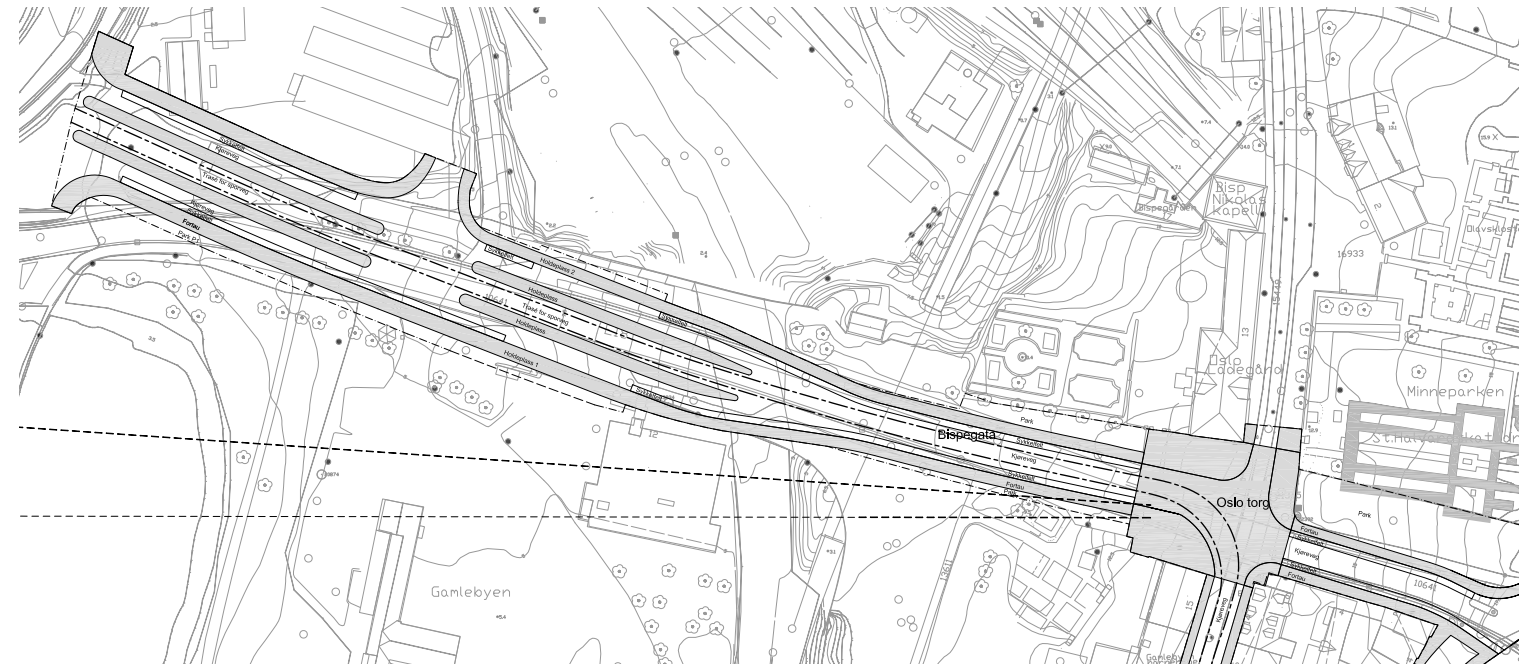

Fig 3. Regulert trase for Bispegata. Oslo Torg som et veikryss. Regulert siktlinje ender i krysset.

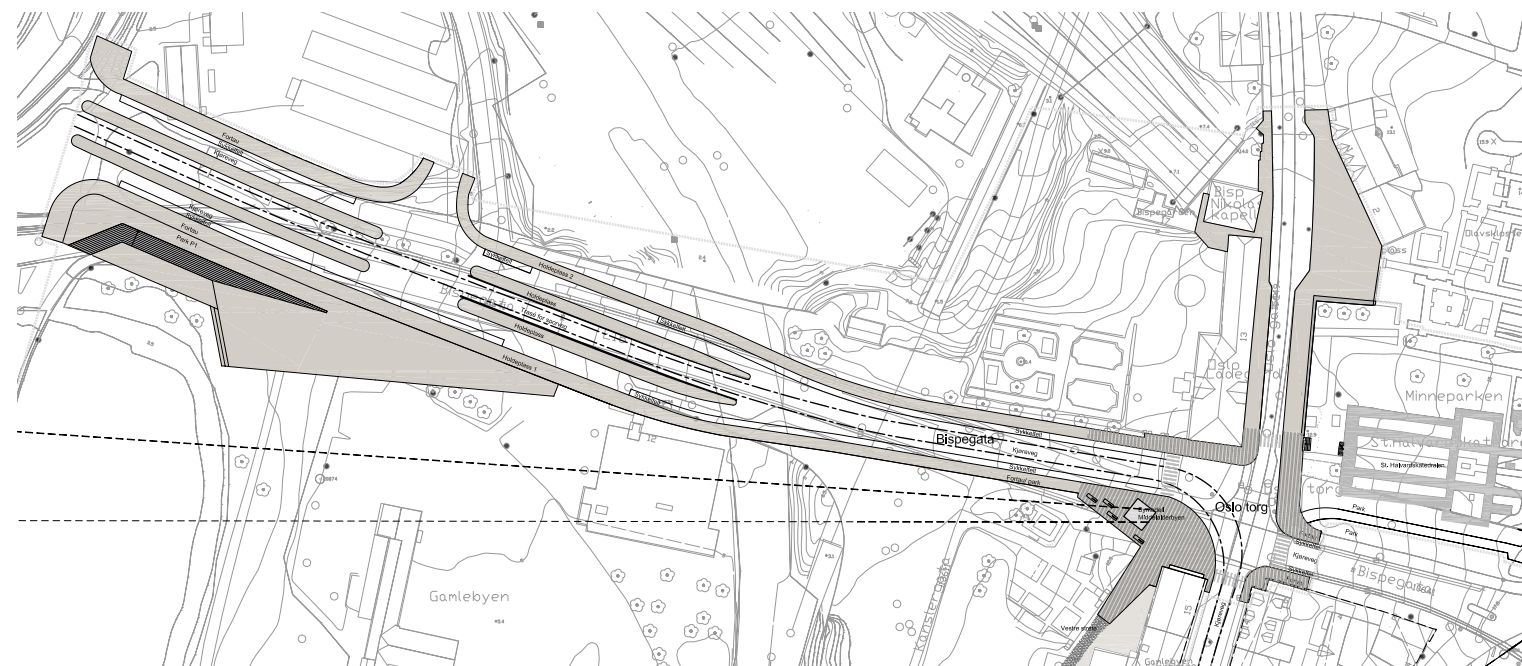

Fig 4. Foreslått alternativ trase for Bispegata. Oslo Torg som et byrom med plassdannelse i syd, som inngangssone for Middelalderparken. Regulert siktlinje ender i bymodell på plassdannelsen.

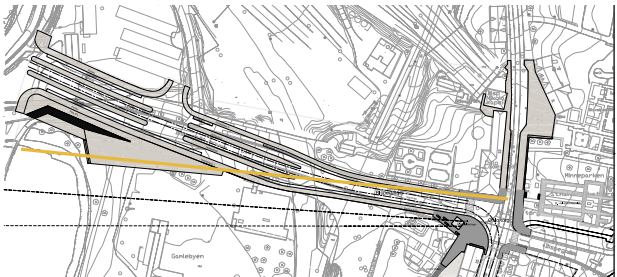

Fig 5. Bispegata, foreslått alternativ trasé. Gul linje på skissen viser den opprinnelige traséen for Bispeallmenningen. Alternativ planløsning med dreid løp for Bispegata og avgrensning av adkomstplass ved vannspeilet tar opp i seg denne linjen.

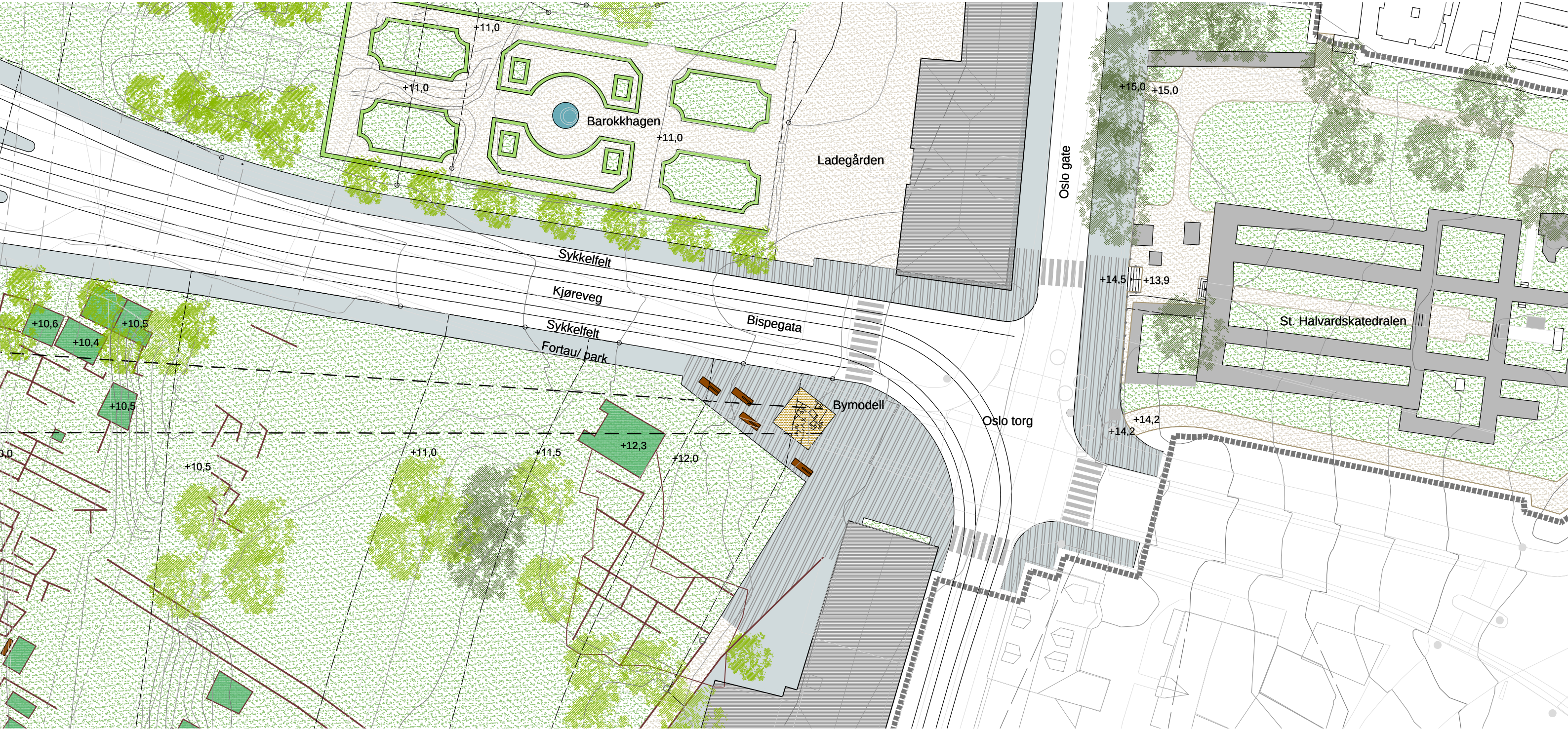

Fig. 6. Øvre del av Bispegata og Oslo torg - alternativ løsning med dreid løp for øvre del av Bispegata

Gjenskapte historiske strukturer

De middelalderske profane bygningsskulpturene som er borte, synliggjøres som foreslått i parallelloppdraget «Historieparken», med markeringer i bakken, og med noen av bygningsskulpturene som opphevede flater. De hevede flatene er konsentrert i grupper i den åpne sentrale delen av parken og langs veifar, for å synliggjøre tettheten i middelalderbyen, og skape en tydeligere fornemmelse av de middelalderske veiene. Gruppene av hevede flater er lokalisert slik at de ikke er i veien for vinteraktivitet som aking, skigåing etc. Om sommeren vil de kunne benyttes som oppholdsflater og sittekanter. Som grunnlag for markering av strukturer er NIKUs registreringskart benyttet. Så å si alle linjene fra dette kartet er hentet frem og gjengitt som flater eller markeringer i bakken.

De viktigste historiske veifarene Clementsallmenningen, Vestre strete og Østre strete er hentet frem igjen som strukturer i parken, og vil bli anlagt som gangveier. De

historiske veifarene er markert med materialer som skiller dem fra nye gangstier. De historiske breddene på streter og allmenninger var 8 alen, dvs ca. 4,8m. I den nye parken er bredden tilpasset dagens bruk, med bredder på 3m.

Den tidligere Bispeallmenningens søndre del som gikk fra Oslo torg og endte i Bispebryggen er hentet frem igjen i planen, som en linje som avgrenser den nye adkomst-plassen til parken fra Bispegata ved Vannspeilet. Bispegatas øvre del er foreslått lagt tilbake i Bispeallmenningens opprinnelige trasé. For å tydeliggjøre den gamle Bispeallmenningen er den nedre delen beplantet med en trerekke som følger traseen. Øvre del av den gamle traseen er allerede markert med en trerekke Langs Barokkhagen opp til Ladegården.

En nærmere beskrivelse av synliggjøringen av profane kulturminner og veifar finnes i planbeskrivelsens materialplanen.

Ruinene og tilknyttede anlegg

Ruinene, de historiske sporene etter maktanleggene i parken, har vært diskutert i flere omganger med kulturminnemyndighetene i løpet av planprosessen. I særmeetet med dette som tema avholdt den 24.02.2015, ble det fastsatt prinsipper for beskyttelse og tydeliggjøring av ruiner, markering av kirkegårdsmurer, synliggjøring av ute inne, dekker i kirkene og kirkegårdene, og hvordan fremheve ruinene og de historiske rommene som noe høyverdig og sakralt.

Et fylldig referat fra dette meetet foreligger (følger som vedlegg til planen) og er styrende for materialbruk og løsninger. Materialvalget i og omkring ruinene, overdekning av ruiner, samt gjenskaping av kirkegårdsmurer og den gamle Nikolaikirken er nærmere beskrevet i referatet og materialplanen.

Mariakirkeruinen - Et punkt som har vært kontroversielt er forslaget fra parallelloppdraget «Historieparken» om overdekning av Ma-

riakirken i sandblåst syrefast stål. Løsningen ble diskutert i meetet om ruiner den 24.02.2015, hvor det var enighet om at prosjekteringsteamet kunne arbeide videre med løsningen og illustrere en justert variant som ikke var så dominerende som den i parallelloppdraget. I etterkant av meetet den 24.02.15 har overbygning av ruiner vært oppe til ny diskusjon internt hos Riksantikvaren. Konklusjonen fra det interne meetet er at løsningen med ståloverdekning ikke ønskes på Mariakirkeruinen, men at den eventuelt kan testes ut på en mindre ruin et annet sted. I materialplanen er løsningen med syrefast stål for Mariakirkeruinen derfor tatt ut.

I arbeidsgruppemreetet den 12.03.14, var det imidlertid enighet om at løsningen med syrefast stål som ruinoverdekning burde presenteres som et vedlegg til materialplanen, som prosjekteringsteamets innspill i diskusjonen om ruinoverdekning.

Illustrasjonene som er vedlagt materialplanen viser løsninger for både Mariakirken og Kongeborgen. Prosjekteringsteamet mener dette vil være en god måte å beskytte ruinene på, og samtidig tilføre ruinene estetisk kvalitet og en presisjon som styrker opplevelsen av det sakrale og monumentale som bygningene en gang representerte. Løsningsforslagene er på et tidlig idestadium og krever betydelig bearbeiding og detaljering før de eventuelt testes ut.

Kongeborgen - Kongeborgen er en av de viktigste ruinene fra middelalderen. Ved bygging av lokomotivhallen ble store deler av borgen fjernet. Arbeidsgruppen og antikvariske myndigheter er opptatt av og ønsker at Kongeborgens monumentalitet tydeliggjøres ute i parken, og at dens omriss markeres i gulvet inne i lokomotivhallen. Prosjektering av Lokomotivhallen har

ikke ligget innenfor prosjekterings-teamets mandat, og er derfor ikke tegnet ut i planforslaget. En skisse som viser markering av kongeborgens omriss inne i hallen er vist på fig. 9 nedenfor.

Bispeborgen - Bispeborgen er en av de best bevarte og autentiske ruinene fra Middelalderen. Ut fra kulturminnets sårbarhet er det behov for at denne ruinene vies ekstra oppmerksomhet og at aktiviteter på ruinene begrenses. Kulturretaten har tidligere fått utarbeidet planer for ruinene og en ny inngangssone direkte inn fra Oslo gate på nordsiden av Ladegården. Plantegningene ble presentert i et arbeidsgruppemreete og overlevert prosjekterings-teamet som utgangspunkt for ny planløsning i dette området. Vernebygg for ruinene er ikke en del av oppdraget for landskapsplanen, og er derfor ikke tegnet ut i planen.

Fig. 7. Profane kulturminner og strukturer.

De viktigste historiske strukturerne fra middelalderen er hentet frem i parken. Gangveier er lagt i de gamle stretene og allmenninger. Profan bebyggelse er markert i bakken, og er konsentrert i det sentrale parkrommet mellom lokomotivverkstedet og Bispegata.

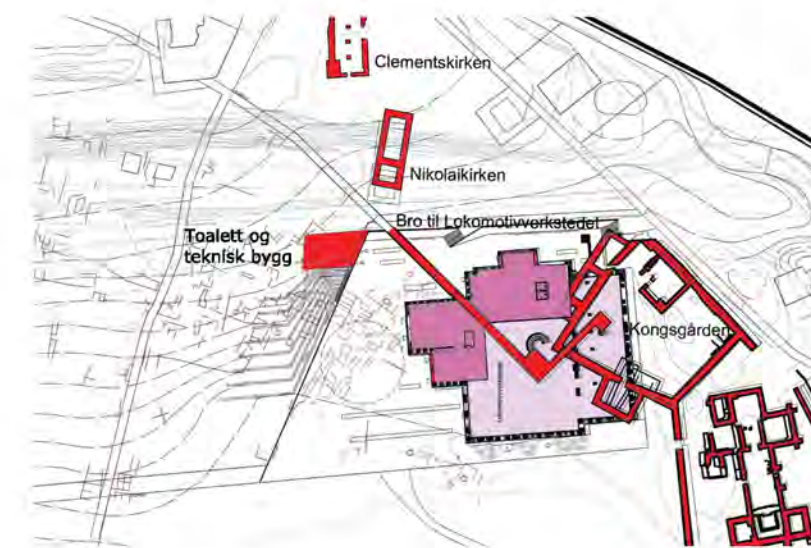

Fig. 8. Ruinene i parken.

Beskrivelse av hvordan disse markeres og beskyttes er nærmere omfattet i materialplanen og i referat fra meetet om ruiner av 24.02.2015.

Lokomotivhallen, Aktivitetsplassen og amfiet

Lokomotivverkstedet er planlagt som et vitaliserende hjerte i parken. Bygningen skal programmeres med funksjoner og aktiviteter slik at den virker som en attraktiv magnet for publikum og brukere i alle aldre, til alle døgnets tider, og ved ulike årstider.

Kulturetaten har i arbeidsgruppe-møter presentert ideer for aktiviteter inne i bygningen og lokalisering av disse. Jf planskisse fig. 10.

Innendørsfunksjonene har vært retningsgivende for utformingen av arealene rundt bygningen. Tilgang til innganger på bygningens nord- og østside er holdt åpne, og arealet langs fasaden mot vest er tiltenkt uteservering for restauranten/ cafeen inne i bygningen.

Den store plassen nord for Lokomotivhallen – Aktivitetsplassen – kan benyttes som scene for konserter og forestillinger. Høydespranget

mellom middelalderterrenget og den lavereliggende plassen er utformet som et amfi som henvender seg ut mot plassen, med romslige trinn, og plass til mange mennesker. Når det ikke er arrangementer på plassen kan amfiet benyttes til opphold, og vil være et fint sted utsiktssted utover parken, vannspeilet og himmelen med solnedganger i vest. Plassen er myket opp med linjer av blomstrende trær, i samme retning som de gamle jernbanesporene inn til hallen.

Plassen avsluttes mot øst av den nye kulvertveggen for jernbanen. Kulverten ligger like bak bygningen og skaper et relativt trangt rom mellom bygningen og kulverten. For å aktivere plassen og rommet langs kulverten er det anlagt trapper mellom øvre og nedre nivå på tre steder. Trappene er tilknyttet en ny gangvei langs kulvertkanten på oversiden. Vestre strete som går i bro over plassen fra kulverten og inn i Lokomotivhallens 2 etasje vil også bidra til å aktivisere området.

Kulvertveggen og den vertikale veggen mot nord, med inngang til teknisk rom, har vært en utfordring i prosjektet. For at veggene og dette tilbaketrukne hjørnet skal fremstå som attraktivt og vakkert er veggene foreslått som kunstnerisk utformede flater i samme materiale som dekket på festplassen. Muren langs kulverten vil også ha felt med klatreplanter, som vil myke opp den lange veggen. Muren legges utenpå kulvertveggen, ettersom Jernbaneverket i utgangspunktet ikke ønsker noen form for innfesting i kulvertvegg. Illstrasjonsbilder for materialbruk i vegger, amfi og plassgulv er vist i materialplanen.

I sør-østre ende av plassen, går togkulverten tett inn på Kongeborgen. I planen er det anlagt en trapp mellom kulvertveggen og Kongeborgen. For å ikke endre terrenget ved ruinene er trappen lagt inn til dagens mur og øvre trappetrinn lagt direkte på påstøp kulverttak. Ved detaljprosjektering av kulvert må situasjonen avklares nærmere.

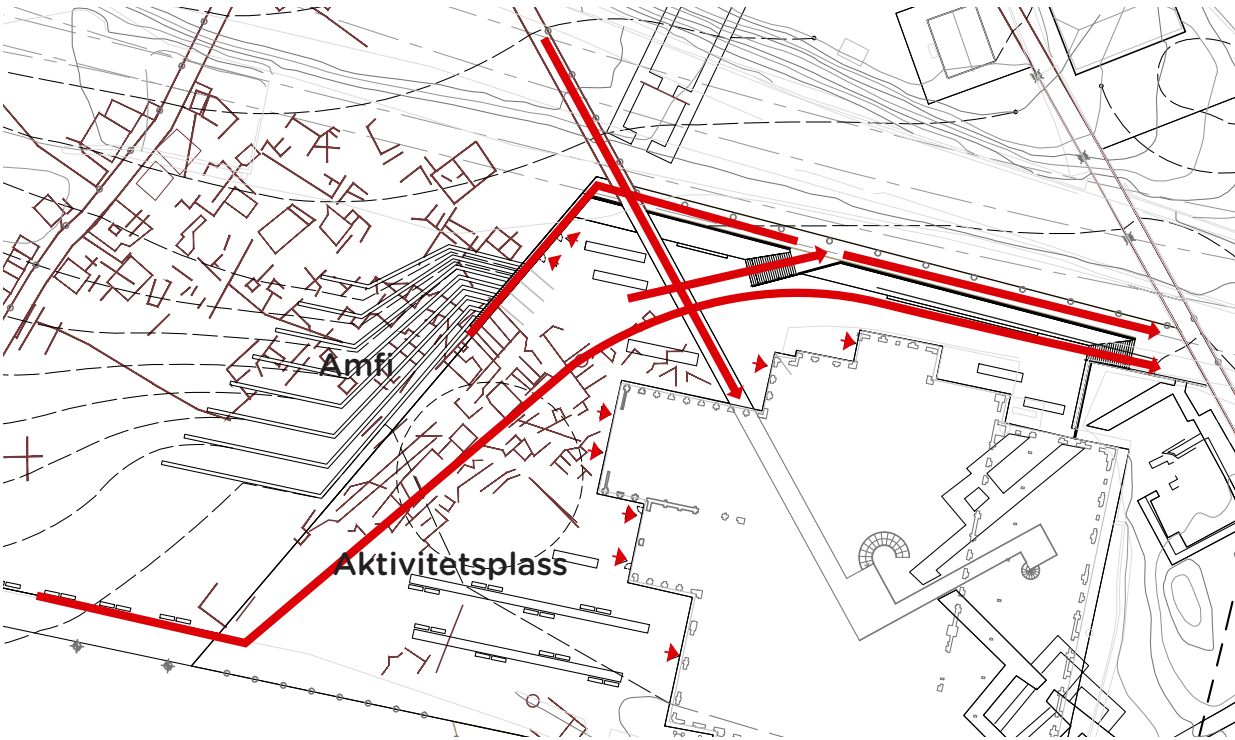

Fig. 9. Bevegelsesmønster over plassen og innganger

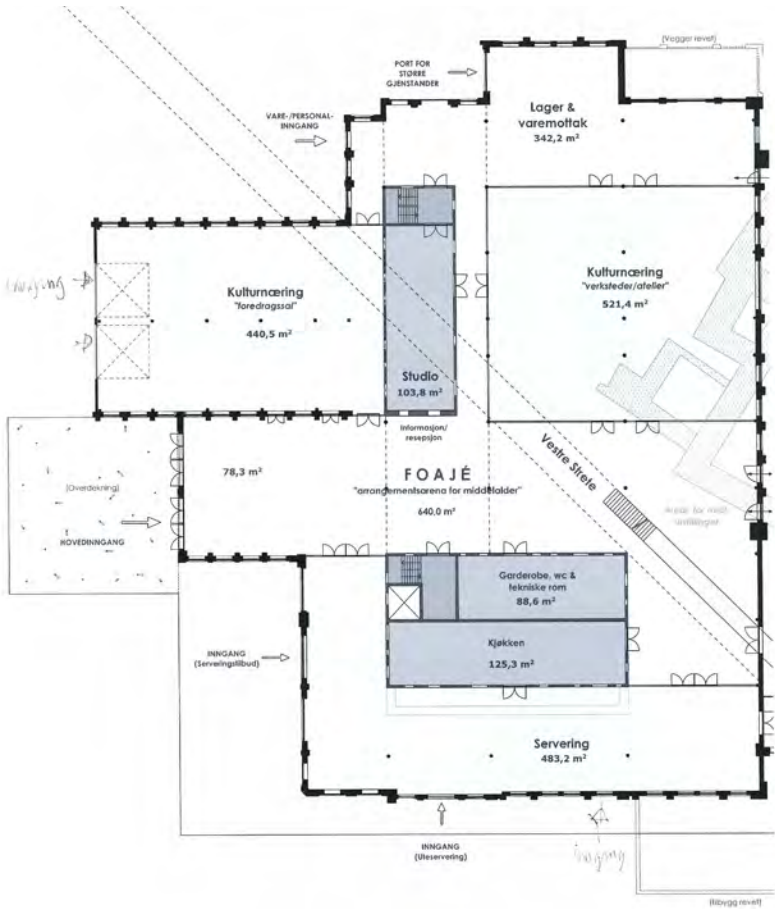

Fig. 10. Planskisse for 1 etasje i Lok.hallen. fra Oslo kommune, kulturetaten. Utforming av Aktivitetsplassen er tilrettelagt med tanke på funksjonene inne i hallen og adkomster inn i bygninen

Vestre strete og Lokhallen

Vestre strete ble i parallelloppdraget «Historieparken» vist i sin opprinnelige trasse fra Oslo torg frem til, og inn i Lokomotivhallen. Forslaget innebærer innløsning av 1 etg i den ene bygården fra 1880-tallet, samt bro på siste strekning fra kulvertveggen til Lok.hallen, og gjennomslag i vegg i 2 etg i Lokhallen.

Førstnevnte tiltak vil ikke bli gjennomført med det første. Bro inn til og igjennom Lok.hallens 2 etasje er derimot noe som ønskes videreført. Arbeidsgruppa har besluttet at prosjekteringsteamets forslag til bru til Lokomotivverkstedet skal etableres. Planskissen til høyre viser hvordan dette kan løses inne i bygget. Endelig løsning må avklares i senere planprosesser, når bruk av lokomotivverkstedet er nærmere bestemt.

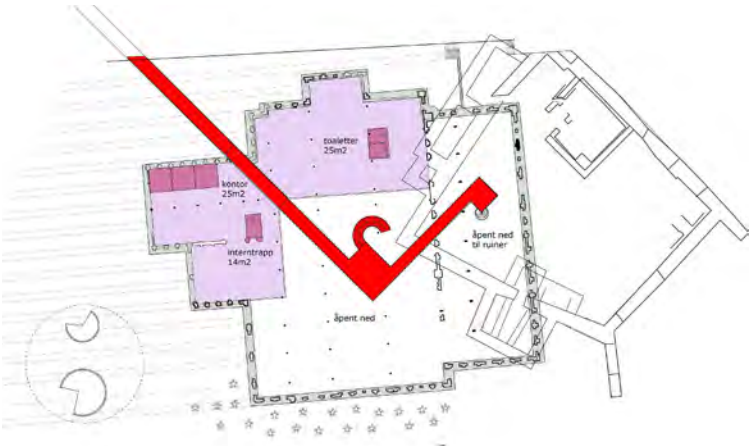

Fig. 11 og 12. Planskisse Vestre strete. Skissen viser mulig løsning for Vestre strete og kontorlokaler i Lokomotivverkstedets 2 etasje.

Gangveisystem og adkomstpunkter

Som nevnt vil hovedgangveistrukturane ligge i de gamle traséene for veifar fra middelalderen. Planen legger opp til at parken suppleres med nye tråkk og stier som kommer til gjennom bruk. I tillegg etableres enkelte nye gangveier og adkomster.

Parken har flere kontaktpunkter til byen, hvor tre av dem er spesielt viktige. Disse er Oslo Torg, Adkomst fra Barcode/ Bispegata ved vannspeilet, og ankomst fra Sørenga, helt sør i parken. Stedene utformes på ulikt vis etter sin funksjon og plassering: Oslo Torg som det historiske torget, og plassen ved Bispegata som en moderne plass som knytter parken til den nye byen. Situasjonen rundt adkomstpunktet i syd ved Sørenga er foreløpig uavklart. Det pågår for tiden en mulighetsstudie i regi av Plan og bygningsetaten for hvordan Middelalderparken skal knytte seg til Ekeberg og Fjordbyen/ Strandpromenaden. Løsning for ankomstpunktet vil avhenge av om Sørenga bru blir stående. Arbeidsgruppa har besluttet at landskapsplanen ikke skal vurdere eller vise nye løsninger for dette ankomstpunktet, men påpeker at landingspunkt for gangforbindelse mot Ekeberg skal sikres, og innarbeides som en del av Middelalderparken.

Universell utforming

Alle adkomstveier og gangveier, inklusive broen over vannspeilet har en stigning på maks 1:20 og har fast dekke eller grusdekke som komprimeres slik at det opptrer som fast. Toalettene i anlegget og utsiktspaviljongene langs Vannspeilet er også universelt tilgjengelige.

Adkomst inn til Hallvardskatedralen og Bispeborgen er justert, slik at de har universell tilgjengelighet.

Kjøreadkomster og parkering

Det skal ikke kjøres eller parkeres i parken annet enn i forbindelse med drift og arrangementer.

Hovedadkomst til Lokomotivhallen og teknisk rom langs jernbanekulvert skjer på ny bred promenadevei fra adkomstplassen ved Bispagata. Veien er 6 m bred med samme type kjørbart granittdekke som plassen ved Bispegata. På aktivitetsplassen er det avsatt areal for snuplass for store kjøretøy med Ø=30m. Dekket av tegl på plassen dimensjoneres for tunge kjøretøy. Planen sikrer adkomst for store kjøretøy helt frem til teknisk bygg og så nært inn mot angitte hovedinnganger til Lokhallen som mulig.

Adkomst til Saxegaarden skjer fra Saxegaardsgata / Østre strete. Østre strete fra Kanslergata opparbeides med kjørbart grusdekke, som gangveiene i parken forøvrig.

Det er plass til midlertidig parkering/ korttidsparkering både på aktivitetsplassen og på arealet foran Saxegaarden. På østsiden av

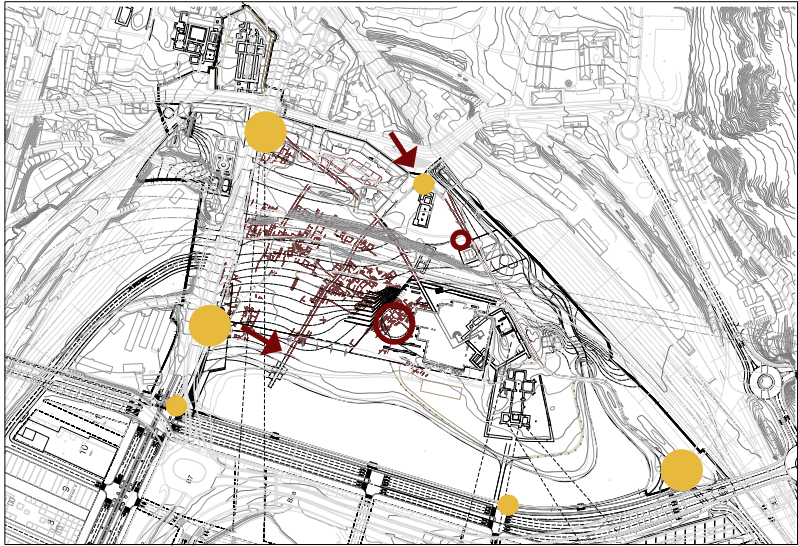
Saxegaarden, omtrent der dagens parkeringsplasser er, etableres dekke av grusforsterket gress for korttidsparkering (1-2 plasser).

I arbeidsgruppemøte den 12.03.2015, fremmet Kulturetaten ønske om faste parkeringsplasser ved Saxegaarden og Lokomotivhallen for virksomhet i bygningene og drift av parken. Flertallet i arbeidsgruppa ønsker ikke dette. Prinsippet om ingen faste P-plasser inne i parken opprettholdes.

Tilgang til Gasstank

I den interne høringsrunden for planen har Jernbaneverket påpekt behov for tilkomst til gasstank bak Lokomotivhallen. Tilkost med store kjøretøy helt frem til gasstanken er ikke forenlig med fremføring av Vestre strete, som har vært et viktig plangrep helt fra parallelloppdraget, blant annet for å synliggjøre historiske veifar. Det anbefales at påfyllingspunkt for gasstanken flyttes nordover, evt at gasstankene flyttes.

Fig 13. De viktigste adkomstene inn i parken er fra Bispegata, Oslo torg og ved Sørenga. Adkomster er markert med gult. Kjøreadkomster til parken skjer fra Bispegata og Kanslergata ved Clementkirken. Markert med brune piler. Korttidsparkering anvist med brune sirkler.

Toaletter i parken

Prosjekteringsteamet har vurdert 3 ulike lokaliseringer for toalett i tilknytning til Aktivitetsplassen; En innenfor teknisk rom i hjørnet mot kulverten, en inne i lokomotivhallen og en frittliggende lokalisering ute på plassen. Arbeidsgruppen ble enige om at alternativ 1 og 2 videreføres, men at det siste alternativet med en separat toalett-kiosk midt på Aktivitetsplassen utgår. I stedet for alt 3 lokaliseres toalettbygg et annet sted i parken.

I planen er det tredje toalettet lokalisert på adkomstplassen fra Bispegata ved Vannspeilet. Toalettet vil kunne betjene brukere av den nordre delen av parken, besøkende fra kontorene i Barcode som benytter plassen ved Vannspeilet som lunsjplass, og reisende med buss og trikk, som venter ved plattformene i Bispegata.

Ledninger og rør fra toalettene må gå i egne traseer. Ingen ledninger eller rør skal føres inn eller fra kulverten.

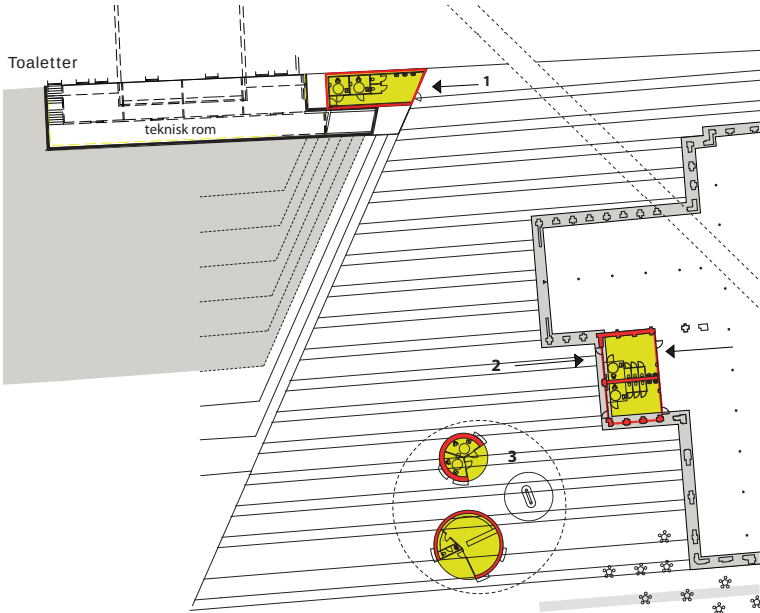

Fig. 14. Tre alternative muligheter for toalett ved Lokomotivhallen. Alt 1 og 2 beholdes. Alt 3 flyttes til adkomstplass ved Bispegata.

Fig. 15. Lokalisering av toaletter i parken: Ved teknisk rom/ sitteamfi (1), i Lok.hallen (2) og ved adkomstplassen ved Bispegata (3)

Tilrettelegging for arrangement i parken

Den nye middelalderparken skal kunne benyttes til arrangementer og events, kombinert med aktiv formidling og bruk av parken som bydelspark. Det har vært møte med Øyafestivalen i forbindelse med utarbeidelsen av landskapsplanen, hvor det ble orientert om at det vil bli vanskelig å kunne arrangere tilsvarende store arrangementer i den nye parken som tidligere. På bakgrunn av møtet med Øya er det skissert mulige løsninger for hvordan Øya og andre arrangementsaktører kan bruke og stenge av deler av parken ved gjennomføring av arrangementer.

Planskissen nedenfor viser hvordan dette kan gjøres, samt hvor uttaktspunkter for infrastruktur bør lokaliseres.

Skissen viser kun muligheter. Hvordan arrangementer skal gjennomføres i fremtiden, og størrelsen på disse må avklares nærmere i dialog mellom arrangører, antikvariske myndigheter, kulturetaten m.fl.

Bro over vannspeilet

Reguleringsplanen for Bjørvika viser trasse for bru over vannspeilet ved Kongsbakkeallmenningen, med landingspunkt like foran Mariakirken. I landskapsplanen vises et nytt forslag til utforming av bro over vannspeilet. Mot Bispervika har broen samme posisjon som i reguleringsplanen, men før den møter den historiske odden deler brobanen seg i to løp som føres henholdsvis syd- og nordover. På denne måten knytter broen seg til parkens øvrige stier og ganglinjer, istedenfor å føres rett mot Mariakirkens kirkemur og ruiner.

Løsningen med delt brobane er diskutert i sær møte med Kulturetaten og Bjørvika utvikling. I møtet ble det åpnet for at broen kan gis en annen utforming enn i rett løp over vannspeilet. Arbeidsgruppen for middelalderparken ønsker at løsningen med delt broløp videreføres, og at løsningen vises i landskapsplanen.

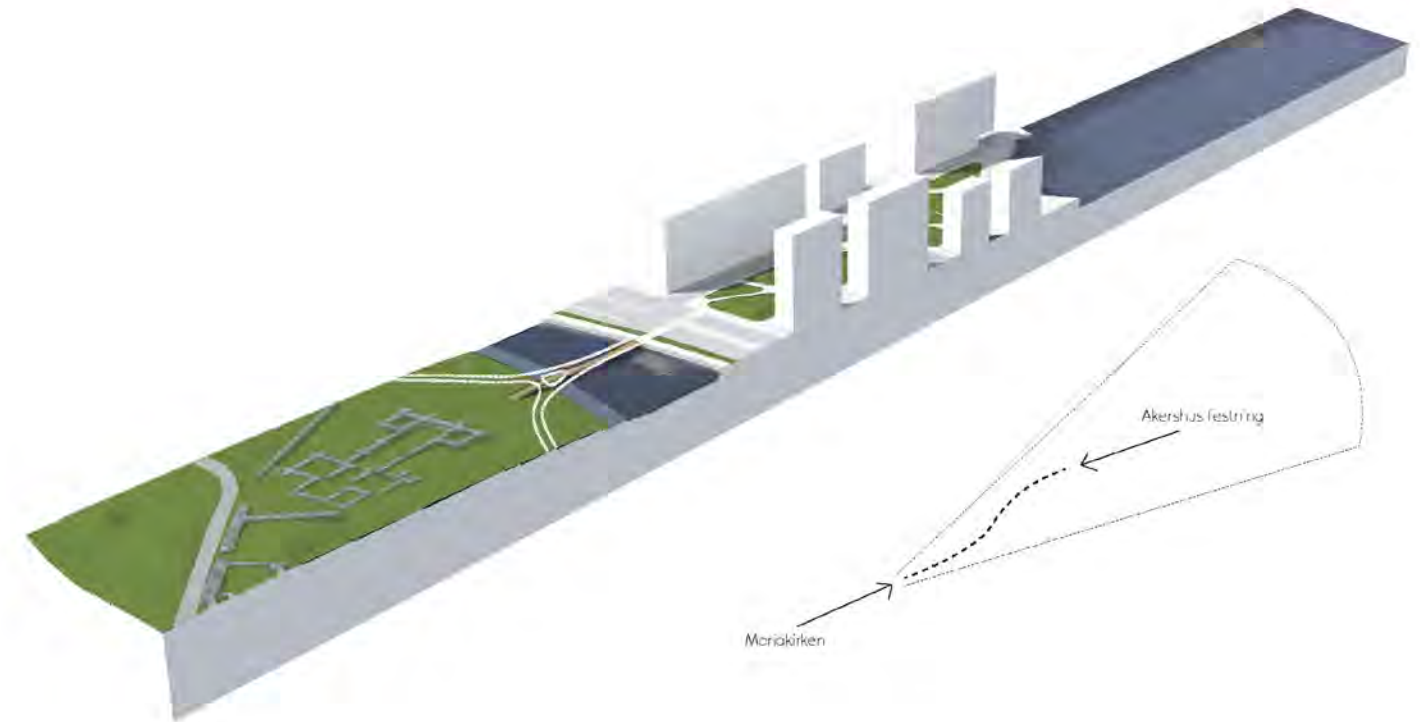
De to brobanene som møter odden har ulik bredder, der hovedforbindelsen mot syd fører videre til aktivitetsplassen, mens brobanen mot syd er smalere og «lander» diskret på oddens plen.

Broens geometri og utforming kan tenkes med flere konstruksjonsprinsipper. En svært slank og lavt-svevende løsning vil være en oppspent kabelbro med brobanen lagt direkte på kablene. Dette kan oppnås ved å gi brobanen en egenvekt som motvirker vindsug og svingninger, og man slipper oppstikkende tårn eller underliggende motspennskabler.

I horisontalplanet føres strekkrefte langs brobanene mot nord og syd hvor de forankres i bakken. Disse strekkreftene vil være betydelig pga. broens lave (flate) pilhøyde, men fundamenter vil kunne holdes godt unna kirkemur og ruiner. På Bispervika-siden forankres broen inn mot Håkon den 5. gates gateløp. Ved en videreføring

Fig. 16. Middelalderparken - Skisse til bruksplan.

av dette konstruksjonsprinsippet må det vurderes om spennet bør halveres eller forkortes. Det er her flere spennende prinsipper som kan utvikles, og som vil kunne gi broen en diskret og karakteristisk form og identitet.

Vi ser for oss broen med en enkel og smekker materialbruk som skiller seg fra middelalderen veistruktur.

I reguleringsplanen er broen plassert nær midten av Kongsbakkeallmenningen og Mariakirkens senterakse. Alle forslagene i parallelloppdraget anbefalte imidlertid en posisjon noen lenger nord. I det videre arbeidet bør det vurderes om også Y-broen kan trekkes 10-20m mot nord, da det kan se ut som om dette vil gi et enda bedre møte med parken og ruinene. Broen vil fortsatt ligge innenfor Kongsbakkeallmenningens siktlinjer og åpningen i bygningsmassen mot Bispervika.

Fig. 17 og 18. Bro i regulert trasé med delt brobane i to løp.

Utsiktspaviljonger

I sluttnotatet for paralleloppdraget for Middelalderparken var det et ønske om at landskapsplanen skulle videreføre de foreslåtte utsiktspaviljongene langs Haakon Vs gate fra paralleloppdraget «Eventparken». Prosjekteringsteamet har arbeidet videre med utforming, lokalisering og antall. Det er i alt tre slike paviljonger i landskapsplanen; to på nordsiden av broen over vannspeilet, og en søndre paviljong, som gir utsikt over til Mariakirkeodden. Paviljongene er lagt på utsiden av fortauet og krager ut over vannspeilet. Løsningen krever pigging i eksisterende mur langs vannspeilet for at paviljongene skal kunne ligge i høyde med fortauet og være universelt tilgjengelige.

Alna

Gjenskaping av Alna er et viktig miljøtiltak som vil tilføre parken en større bredde av opplevelser. Traseen er ikke autentisk, men vil kunne gi et inntrykk av en historisk situasjon nederst ved vannspeilet og Mariakirkeodden.

I møte med Oslo Elveforum i forbindelse med planarbeidet, ble deres planer og ønsker for utviklingen av Alna presentert. Prosjekterings-teamet har bearbeidet innspillene fra Oslo Elveforum, og har i den grad det har vært mulig ført elven gjennom parken i en slags naturlig meanderende trasé.

Alna vil gå over jernbanekulverten. Der den krysser vil den ligge direkte på kulverttak med membran. Tykkelsen på kulverttak der Alna går over er redusert fra 70 til 50 cm for å få dette til. Mot sporområdet i syd, fra Geitabru til Saxegaarden vil Alna avgrenses av en 1 m høy betongmur.

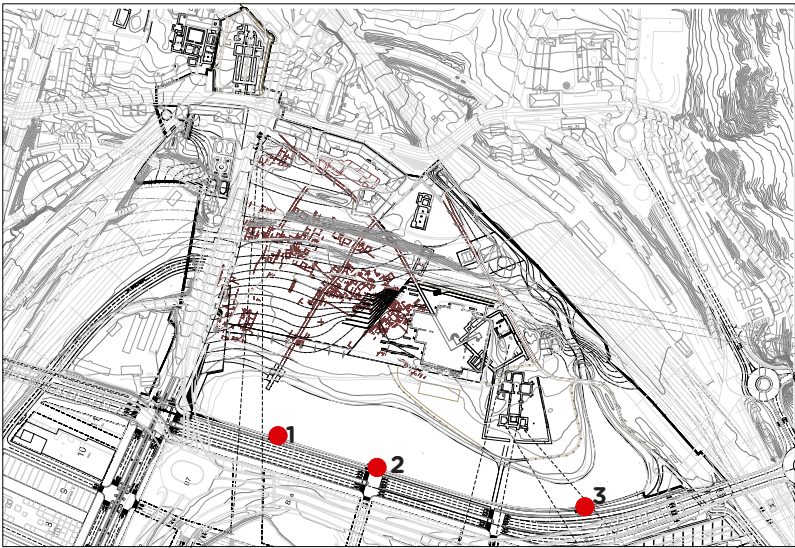

Fig. 19. Lokalisering av utsiktspaviljonger langs Haakon Vs gate

Vannspeilet

Den nye planløsningen vil kreve ombygging av vannspeilet på to steder. Etableringen av den nye adkomstplassen ved Bispegata vil medføre en ombygging av Vannspeilet i nord, samt fjerning av den nye muren som er bygget i kurve fra Haakon Vs gate i enden av Vannspeilet. Etablering av den nye Alnaelva vil også medføre ombygginger av vannspeilet i syd.

De to ombyggingene vil antakelig ikke inntreffe samtidig, da plassen ved Bispegata sannsynligvis vil bli opparbeidet tidligere enn Alnaelva.

Bruksflatene - Plenene

Hele parken etableres som en stor gressflate. På slitasjeutsatte områder legges grusforsterket gress. Se for øvrig materialplan.

Trærne i parken

Store trær plantes i grupper i parkens randsoner som en dempende buffer mot omgivelsene (den tette moderne byen), og for å knytte kontakt mellom parken og åslandskapet i nord og sør. Det store sentrale parkrommet og den historiske odden ved Mariakirken holdes fri for trær. Det samme gjelder for de regulerte siktlinjene gjennom parken. Tretype hentes fra den norske flora: eik, lønn og ask som naturlig hører hjemme på stedet.

I sonen langs Alna etableres tettere vegetasjon, med norske vekster som er naturlig langs bekke­drag; or, selje mv.

På Aktivitetsplassen plantes lave rikt­blomstrende trær. En art av kirsebær anbefales.

Barokkhagen

Barokkhagen foreslås utvidet og rekonstruert mot vest. I landskapsplanen er den forlengede hagen vist med to nye bed. Endelig utforming, med utgangspunkt i historisk korrekt grunnlag, må detaljeres i eget prosjekt for utvidelsen. I forlengelsen av Barokkhagen foreslås en stilisert gjenetablering av noen av Ladegårdens enger. Sistnevnte er vist med illustrasjonsfoto i materialplanen.

Hagene rundt Saxegaarden og Kulen

Rundt de to bygningene anlegges tradisjonelle hager, slik paralleloppdraget Historieparken foreslår. Innhold og utforming detaljeres ut i neste planfase. Program for bygningene vil være styrende for utformingen.

Sjøboder

I enden av Clementsallmenningen rekonstrueres en historisk brygge og et sjøbodemiljø. Hensikten med disse er å forklare middelalderens bygningsskala og byggeteknikk. Se materialplan.

Siktlinjer

Reguleringsplanens siktlinjer er ivaretatt i planen, med åpen sikt fra Oslo torg og ut mot Bjørvika, fra Kongsgården til Akershus festning,

og fra Mariakirkeodden til Hovedøya. I tillegg er det holdt åpne siktlinjer fra de viktigste utsiktspunktene i parken til storskalalandskapet med åsryggene i nord og Ekebergåsen i syd.

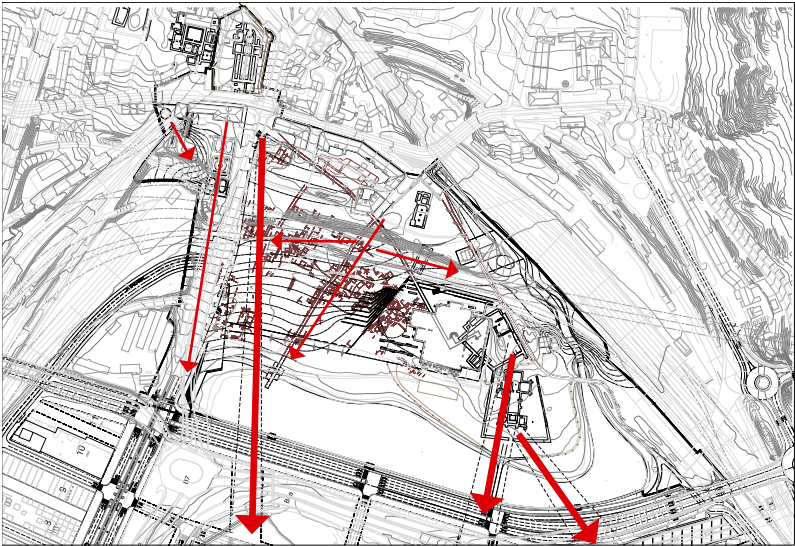

Fig. 20. Viktige siktlinjer i parken. Tykk rød strek viser regulerte siktlinjer

PROSJEKTERINGSUNDERLAG

Tegningsunderlag/ prosjekteringsgrunnlag:

Tegningsunderlaget for plantegningen for Landskapsplanen består av følgende:

Kulturminner: Kartfestede kulturminneregistreringer i 2D. Dwg-fil. Filnavn: 1020017_landskapsplan_middelalderar-ken_oslo. Registreringer fra NIKU fra parallelloppdraget.

Grunnlagskart: Grunnlagskart i 3D. Dwg-fil. Filnavn: sithøyde. Mottatt fra PBE ifbm parallelloppdraget.*

Bispegata: Reguleringsplankart i 2D. Dwg-fil med formålslinjer, ingen koter eller høydeangivelser. Filnavn: Plankart til politisk behandling. Mottatt den 16.04.2015 fra PBE.**

Bjørvika: Reguleringslinjer i 2D. Dwg-fil. Filnavn: _Håkon Vs gate. Mottatt den 23.01.2015 pr e-post fra Via-nova. ***

Haakon Vs gate: Veilinjer i 3D. Dwg-fil. Filnavn: Veg og støttemur KH5. Mottatt den 23.01.2015 pr e-post fra Via-nova.

Jernbanekulvert: Dwg-filer i 2D, som viser kulverttrasseer og teknisk rom i plan. Snittegninger for kulvert i 2D. Filnavn: tegningsserie Lay_UOS—10K-135515-15201. Mottatt den 20.01.2015 på memorystick/ pr bud fra fra Aas Jacobsen. ****

Jernbanekulvert: Skisse fra Aas Jacobsen. Dwg-fil i 3D som viser foreløpige høyder på kulvert langs Lokomotivhal-len og under Alna, samt teknisk rom. Filnavn: 3D grunnlag betongtunnel. Mottatt den 16.02.2015 på e-post fra Aas Jacobsen.*****

Reguleringslinjer for Follobanen i Oslo: Dwg-fil i 2D med formålslinjer innenfor arealet som Jernbaneverket skal opparbeide ifbm Follobanen. Filnavn: UOS-00-A-362xx_04B_RegplanFB_Oslo_VERT1_v11b_2013_0521 og UOS-00-A-362xx_04B_RegplanFB_Oslo_VERT2_v11b_2013_0521. Mottatt den 10.02.2015 pr e-post fra Asplan-Viak. *****

Kommentar til prosjekteringsunderlaget

* Grunnkart fra Oslo Kommune: JVB har besluttet at gammelt grunnkart fra parallelloppdraget benyttes, pga nytt koordinatsystem. Alle andre tegninger for tilliggende prosjekter er laget i det gamle systemet.

**Ingen kartunderlag med høyder/ koter for nye Bispegata er mottatt. Landskapsplanen viser derfor eksisterende høyder i Bispegata i PBEs grunnkart. Prosjekteringen av parkterrenget har tatt utgangspunkt i dagens kotehøyder for Bispegata og knytter terrenget i parken til disse. Nye høyder for Bispegata og tilpasning av terreng mot nye Bispegata over ny togkulvert vil være nødvendig. Nytt parkterreng ligger på min 50 cm over over OK kulverttak.

*** Benyttet for å finne plassering av bro over vannspeilet.

**** Ikke oppdatert for senket kulvert i syd.

***** Er iflg Aas Jacobsen kun på skissestadiet. Ikke ferdig bearbeidet. Høyder kan derfor bli endret/ justert ifht det underlaget som er sendt ut.

*****Asplan-Viak har i oversendelse-post presisert at de ikke garanterer for at linjene er korrekte ifht det som er vedtatt hos planmyndighetene: «Vær oppmerksom på at dette er den digitale filen vi har oversendt Plan- og bygningsetaten, som de har brukt som grunnlag for å tegne opp plankartet på egenhånd. De digitale filene for det vedtatte plankartet kan vi ev etterspørre fra Oslo kommune, da vi dessverre ikke har mottatt disse.»

Materialplan 29.05.2015

MATERIALBRUK HOVEDPRINSIPPER

Middelalderparken skal være en park for formidling av Oslo bys historie og samtidig en hverdagspark for vanlige byborgere.

I landskapsplanen foreslås en formidling hvor kulturminnene fremstår som forsiktige antydninger - tydelige nok for de som er interessert i historie, men samtidig så subtilt at det ikke virker påtrengende for den vanlige parkbruker.

Det er mange historier som skal fortelles. Materialbruken i parken skal bidra til å forklare historien og samtidig være enkel, robust og driftsvennlig.

Middelalderens ulike strukturer og ruiner formidles gjennom differensiert materialbruk og formuttrykk. Profane strukturer og maktens ruiner behandles forskjellig. Nye plassdannelser og strukturer gis et moderne formuttrykk, med moderne og tidløse materialer.

Der flere tiders spor møtes, vil det «nyeste» alltid legges seg øverst.

De viktigste historiske forbindelseslinjene gjenfortolkes og tydeliggjøres som en distinkt historisk struktur som skiller seg fra de nye stiforbindelsene i parken. Gjenfrakkallelsen av historiske forbindelseslinjer vil gi en forståelse av hvordan byen henger sammen, hvordan den har blitt brukt til forskjellige tider og hvordan utviklingen har vært.

Registrerte spor fra utgravninger av profane bygninger synliggjøres på det rekonstruerte middelalderterrenget for å gi et inntrykk av middelalderbyens tetthet, og samtidig skape muligheter for opphold.

Materialevalget er konsekvent og vil være gjennomgående i hele parken.

Ambisjonen er at de mangfoldige historiske lag tydeliggjøres gjennom presise og velartikulerte materialvalg og dermed blir lesbare for de som ferdes her.

Drift har vært avgjørende for valg av materialer. Det er derfor foreslått solide materialer med lang levetid, som også har historiske og lokale referanser.

Materialene i parken vil ha et fargespekter i varme farger fra varm-grått (granitt og grus), rødbrun tegl (Aktivitetsplassen og kulvertveggen) til mørkt brunsvart stål (profane kulturminner).

Som overordnet prinsipp for materialbruk i parken gjelder følgende:

- Svart stål symboliserer middelalderens trekonstruksjoner, og benyttes på ulikt vis for å fremheve de profane kulturminnene; bygninger og veifar.

- Maktens ruiner markeres / konserveres med bestandige materialer - betong, stein og tegl.

- på nye plasser og veier benyttes granitt og tegl som materialer.

For å skape en enkelhet i anlegget er det valgt å benytte grus både på nyere gangveier og de historiske. Forskjellen blir at de historiske vefarene markeres med kanter av mørkt stål, som symboliserer det historiske trematerialet.

Illustrasjonsfoto i materialplanen er hentet fra ulike referanseprosjekter for å illustrere ønsket uttrykk og farge på materialene i parken.

Det er i planprosessen for landskapsplanen avholdt flere møter vedrørende materialbruk i tilknyt-

ning til ruinene og synliggjøring av historiske strukturer og anlegg.

I et møte med antikvariske myndigheter og Oslo kommune den 24.02.15, ble overordnede prinsipper for behandling av ruiner og tilhørende anlegg i middelalderbyen fastsatt. I tillegg ble mer detaljerte løsninger for de enkelte ruinene inne i parken konkret bestemt. Et fyldig referat fra dette møtet er skrevet, og følger planen som vedlegg.

Hovedprinsippene som ble diskutert og avklart i møtet ligger til grunn for materialbruk på og rundt ruinene.

I etterkant av møtet den 24.02.15 har Riksantikvaren hatt et internmøte vedrørende ruinene, og kulturminnemyndighetene (Riksantikvaren & Byantikvaren) har sammen med Oslo kommune Kulturetaten, den 10.03.15 hatt et særmøte vedrørende ruinene, som klargjør deres ønsker og krav ytterligere. Begge møtene konkluderer med at overbygning av stål ikke er ønskelig som ruinkonservering på de mest sentrale ruinene i Middelalderparken.

Dette nye premisset er tatt inn i materialplanen. Illustrasjoner av overbygning med stål på Mariakirken og Kongeborgen er imidlertid vedlagt materialplanen for å vise et prinsipp, som kan vurderes videre, og eventuelt benyttes/ prøves ut på andre mindre ruiner i middelalderbyen, eller eventuelt på andre ruinanlegg.

I særmøtet om kulturminner den 10.03.15 ble det også åpnet for å ha grus på kirkegården rundt Mariakirkeruinen. Dette prinsippet er tatt inn som premiss i materialplanen og på plantegningen for parken.

Hovedprinsipper for ruinkonservering i middelalderbyen - Utdrag fra møtereferat om ruiner den 24.02.2015:

” Overordnede prinsipper for konservering/ markering av ruiner

Viktig med overordnede prinsipper for materialbruk for hele Middelalderbyen/ Middelalderbeltet, dvs alle middelalderbyens ruiner nord og sør for Bispegata. Praksis pr i dag er at alle ruinene fra middelalderen i Middelalderbeltet konserveres på samme måte. Antikvariske myndigheter påpeker at det er forskjell i status/ viktighet på ruinene. Kongeborgen/ Mariakirken og Hallvardskatedralen står i en særstilling som «statusanlegg». Antikvariske myndigheter påpeker også at Kongeborgen/ Mariakirken må betraktes som ett anlegg. Enighet om at «Statusanleggene» bør/kan gis en særskilt materialbruk som skiller dem fra de øvrige maktruinene i Middelalderbyen/ middelalderbeltet.

For fremtidig konservering og behandling av ruiner er det enighet i møtet om at følgende prinsipper kan anvendes:

Middelalderbeltet – Overordnede prinsipper for «ikke-status ruiner»:

Prinsipper for konservering videreføres slik de er gjennomført i Middelalderbeltet pr i dag. Dvs Dekke inni bygningsruiner: grus Dekke innenfor kirkegårdsmurer: gress Ruinoverdekning/ konservering: Klassisk konvensjonell ruinkonservering er ønskelig på alle ruiner / murer både bygninger og kirkegårdsgjerder.

I tillegg innføres et nytt prinsipp for markering av historiske stein-/ teglbygninger eller murer hvor alle synlige spor er borte. Her anvendes lys betong av solid kvalitet som foreslått i parallelloppdraget Historieparken. Betong egner seg bra som materiale iflg antikvariske myndigheter.

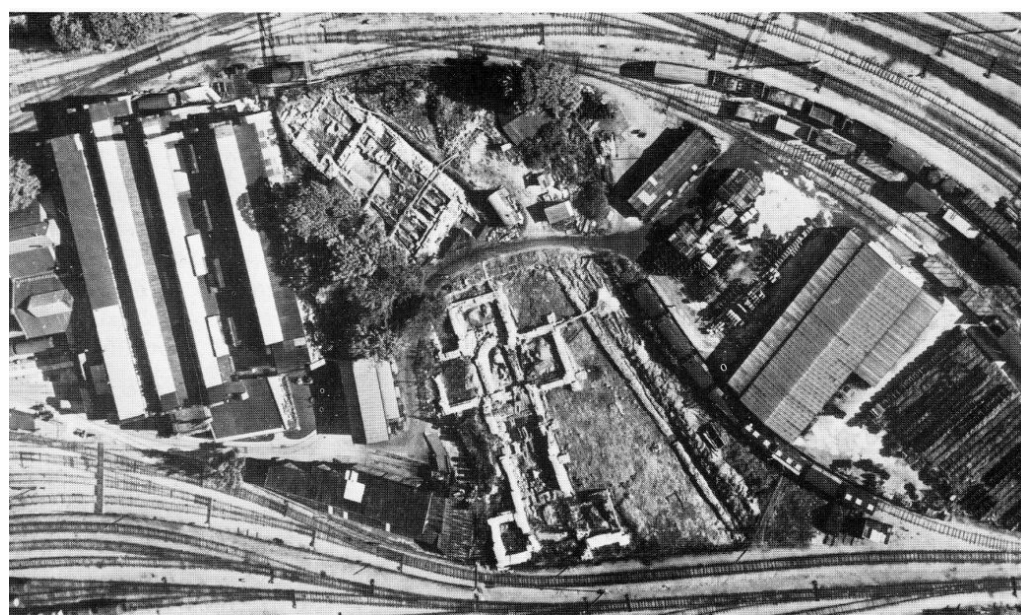
«Statusanleggene» – overordnede prinsipper:

Dekke inni bygningsruiner: For å markere/ heve bygningenes status kan gulvene inni ruinene gis fast dekke f.eks av lys betong som vist i illustrasjon fra parallelloppdraget, eller eventuelt tegl. »Flyten- de gulv» som vist på snitt fra parallelloppdraget (Historieparken), er iflg antikvariske myndigheter et bra prinsipp. Inne i kirkene synliggjøres også gamle graver, og evt spor etter tidligere kirkebygg. Kongeborgens gårdsrom: Dekke av grus for å heve anleggets status. Ruinoverdekning/ konservering: Kan skille seg fra øvrige. Antikvariske myndigheter ønsker i utgangspunktet konvensjonell konservering. Overdekning av stål som vist i parallelloppdraget avvises ikke, men må undersøkes grundigere/ redegjøres nærmere for, slik at det fremstår som et reelt alternativ til konvensjonell konservering. Løsningen synes å by på betydelige driftsmessige utfordringer og anbefales ikke av Oslo kommunes representanter. Gjennomføring av prinsippene for Statusanleggene kan bli en utfordring, da Hallvardskatedralen nylig er blitt konservert etter andre prinsipper, som til nå har vært bestemt gjennomført for ruinene i middelalderbeltet. Spørsmålet blir om Kongeborgen og Mariakirkeruinen kan behandles etter prinsipper for «statusanlegg», selv om de da vil skille seg fra Hallvardskatedralen.

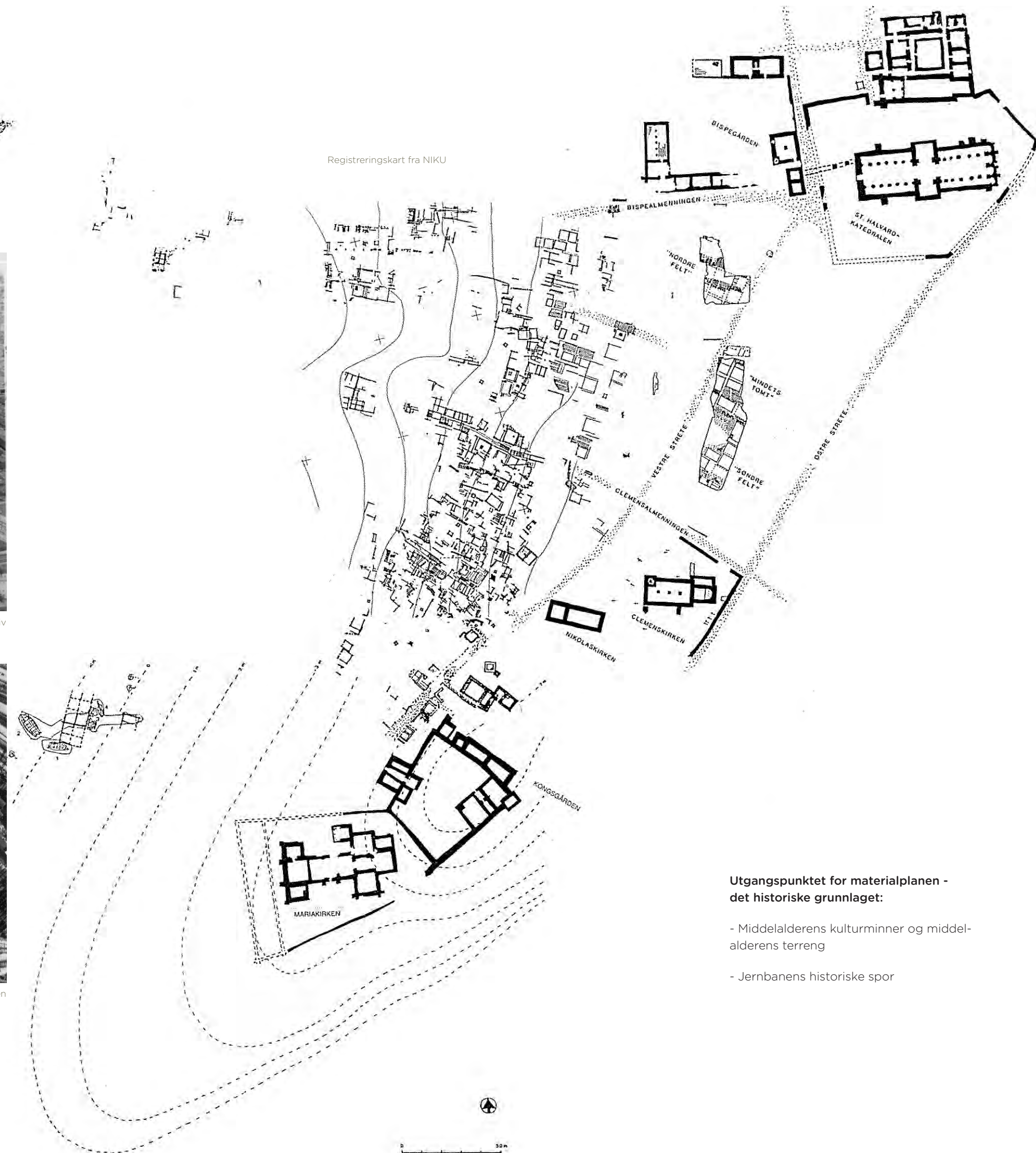
DET HISTORISKE GRUNNLAGET

Historisk foto fra Oslo byarkiv

Historisk foto fra Aftenposten

**Utgangspunktet for materialplanen -
det historiske grunnlaget:**

- Middelalderens kulturminner og middelalderens terreng
- Jernbanens historiske spor

MATERIALPALETT

Parken/ bruksflaten

Middelalderterrenget: etableres med gress/ bruksplen over det hele. Partier som er ekstra utsatt for slitasje etableres med grusforsterket gress.

Historiske strukturer

Profan bygningsstruktur i plen: Historiske bygningsstrukturer avtegnes som linjer i svartstål (støpejern) i gressflaten. Der omrisset er en sluttet form heves arealet opp som horison-tale flater. Flatene har vertikale kanter av svart stål og gress inni.

Profan bygningsstruktur i faste dekker: Avtegnes som linjer i svartstål (støpejern) i dekket.

Allmenninger og Streter/ historiske gangveier: Grus i varmgrå farge med kantmarkering av “planker” av svart stål, som symboliserer det historiske tredekket.

Bro i Vestre strete til Lokomotivhallen: Svart stål i dekket. (“det historiske” tredekket).

Oslo Torg: Lisenner av lys grå granitt med innslag av svart stål (det “historiske “ tredekket). Samme type granitt som i fortau og på adkomstplass til parken i Bispegata.

Ruiner og tilknyttede anlegg

Kirkegårder ved Clementskirken og Nikolaikirken: Gressplen

Mariakirkegården: lys grus

Clementskirken inni: grå/ mørk grus

Kongsgårdens gårdsrom: lys grus

Kongsgårdens bygninger inni: Flytende dekke av lys betong, evt med innslag av tegl

Mariakirken inni: Flytende dekke av lys betong, evt med innslag av tegl

Mariakirkens kirkegårdsmur: Vestre og nordre mur gjenskapes/ synliggjøres med lav kant av betong.

Nikolaikirken: Omriss gjenskapes/ markeres med lav kant av betong

Nikolaikirken inni: Gress

Bispeborgen: Bispeborgen er den mest autentiske ruinen i middelalderbeltet og beskyttes med ruinoverbygning. Utforming og detaljering av denne avklares i eget prosjekt.

Rekonstruksjoner

Historiske brygger og eventuelle rekonstruksjoner av sjøboder ved vannspeilet: Tre som dekke og byggematerial. Overgangssone mellom brygge og gangveier - dekke av grus med innslag av tre.

Nyere strukturer

Nye gangstier / tråkk: Grus i varmgrå farge uten kanting av stål

Aktivitetsplassen: Dekke av mørk, rødbrun tegl. Knust tegl, evt varmgrå grus i felt med trær.

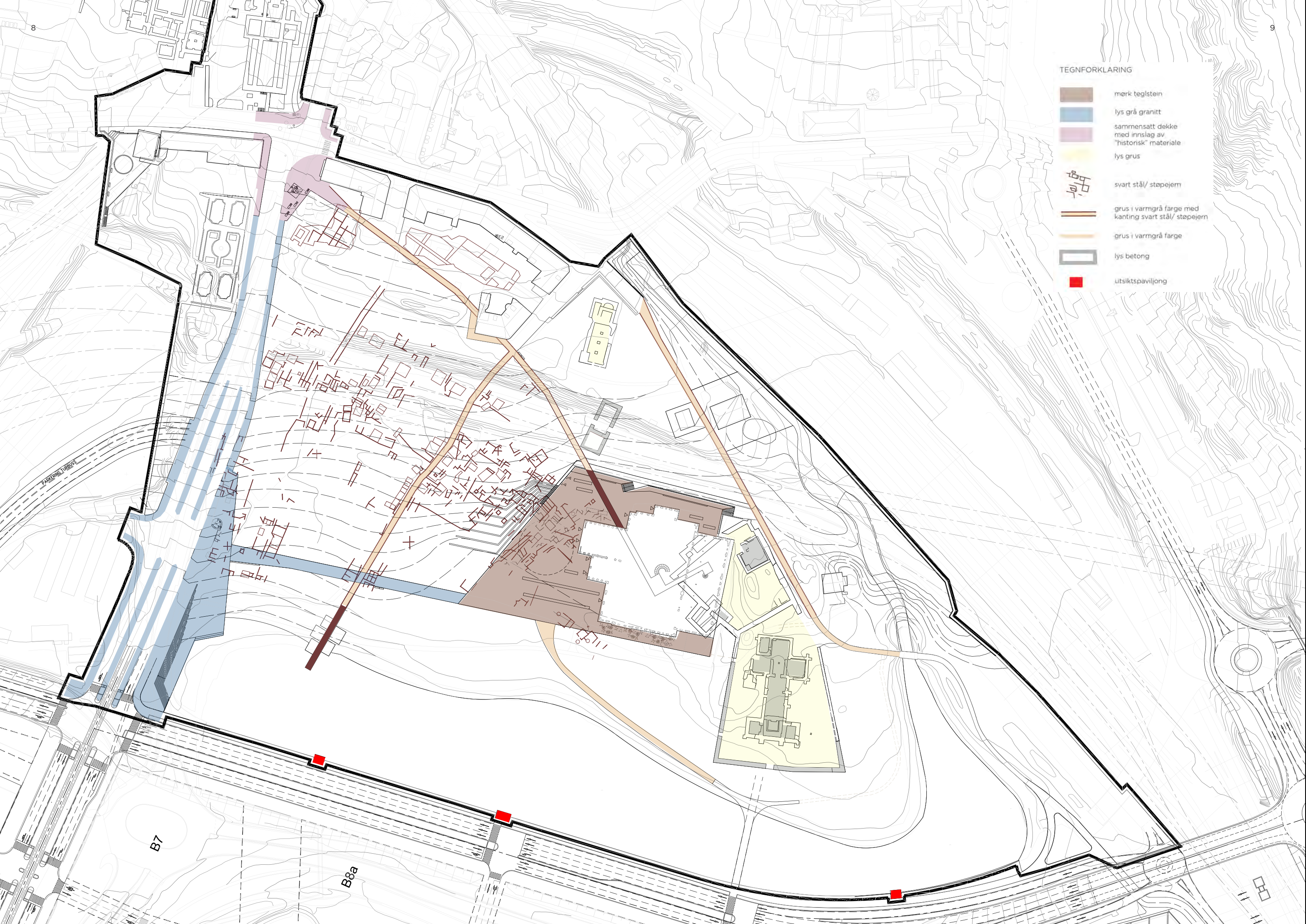
Kulvertveggen: Mørk, rødbrun tegl. Teglvegg kantes i toppen med kraftige plater av lys grå granitt.

Amfi: Opptrinn/ sitteflate av kraftige blokker av lys grå granitt. Gressplen på innsiden.

Adkomstvei til Aktivitetsplassen fra Bispegata: Granittheller i store formater, lys grå granitt

Adkomstplass ved Bispeallmenningen/ Vannspeilet: Granittheller i store formater/ gran-ittrinn/ granittkanter, lys grå granitt

Fortau Bispegata/ plattformer holdeplass: Granittheller i store formater, lys grå granitt

TEGNFORKLARING

- merk teglstein
- lys grå granitt
- sammensatt dekke med innslag av "historisk" materiale
- lys grus
- svart stål/ støpejern
- grus i varmgrå farge med kanting svart stål/ støpejern
- grus i varmgrå farge
- lys betong
- utsiktspaviljong

MIDDELALDERLANDSKAPET

Store grønne gressplener utgjør parkens hovedflate.

Det store sentrale parkrommet etableres som et åpent rom hvor de profane kulturminnene synliggjøres i bakken og som tredimensjonale strukturer.

Middelalderterrenget gjenfortelles som en mykt bølgende skrånende flate med robust bruksplen. På slitasjeutsatte steder etableres grus-forsteket gress.

I soner kan gresset slås sjeldnere slik at det får en engaktig karakter.

Til venstre, over og under: Myke gressflater for opphold og aktivitet. Foto fra Gasworks Park i California

Fra Greenwich Park i London

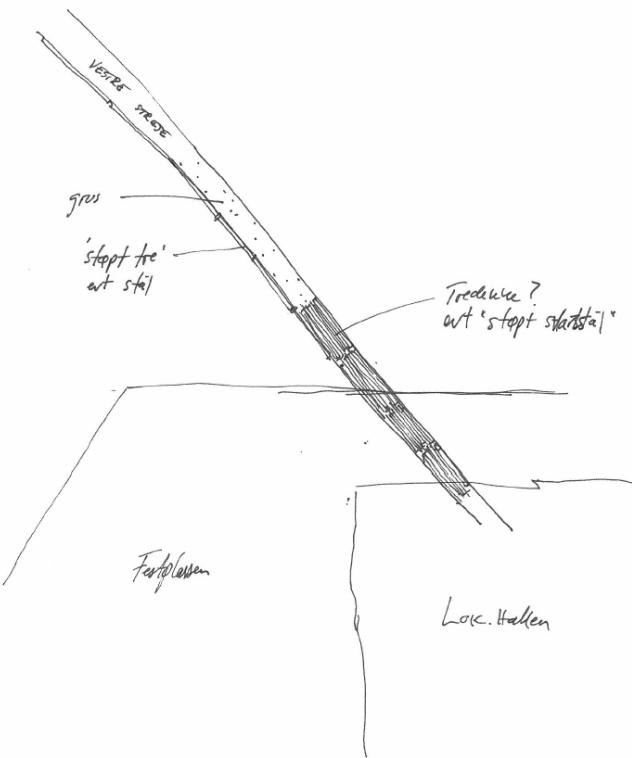
HISTORISKE VEIFAR

De historiske stretene og almenningene hentes frem og brukes som gangveier i den nye parken. Den opprinnelige bredden på streter og allmenninger var 8 alen (dvs ca 4,9m). I den nye planen for parken vil de historiske veistrukturene ha en bredde som er tilpasset dagens bruk. Nye bredder blir 3 m.

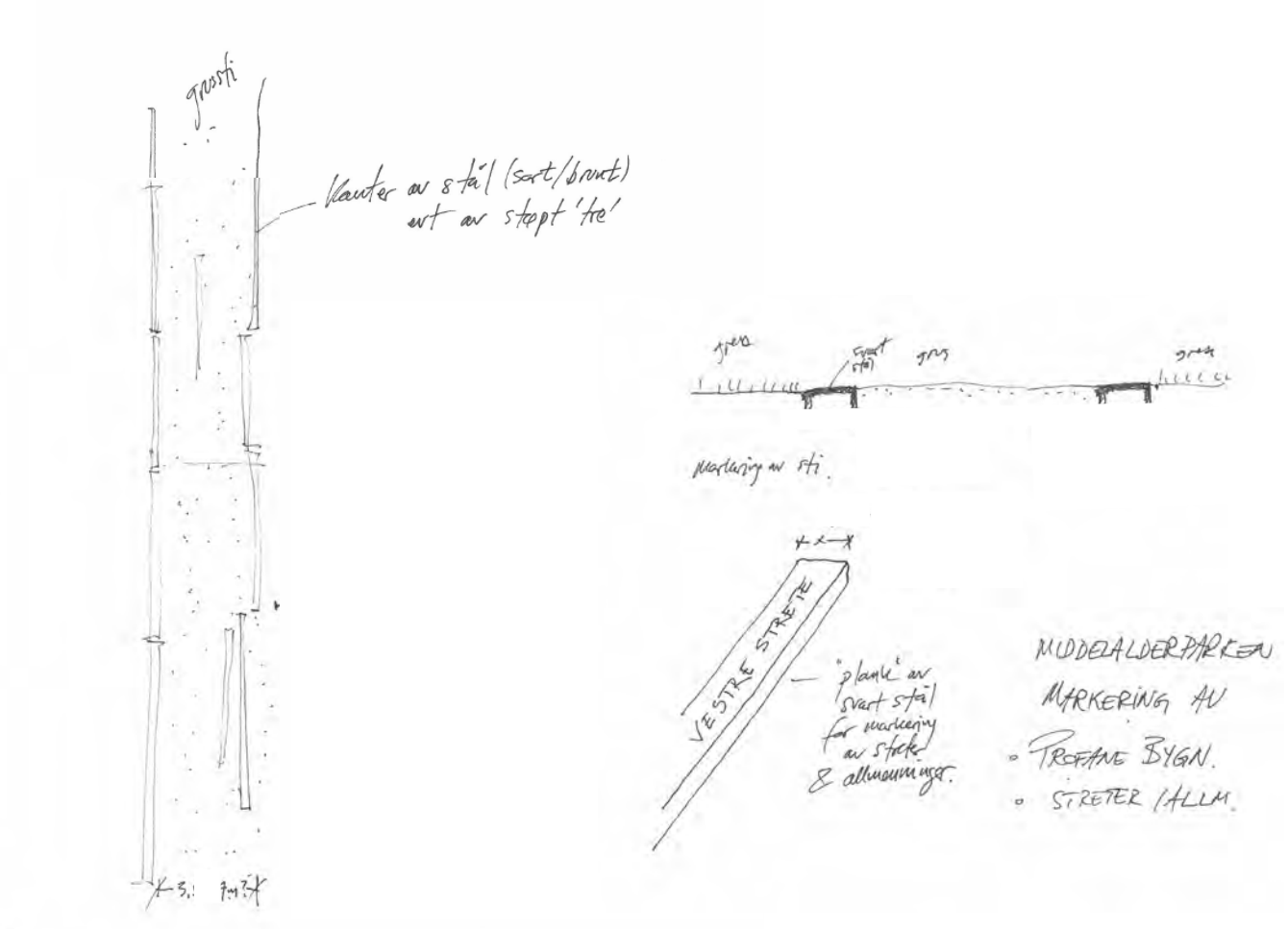
Dekket vil være av varmgrå grus, med kanter av svart stål. I noen av stålkantene kan forklarende tekst, for eksempel de historiske veinavnene, freses inn i stålet.

Broen som markerer Vestre strete inn i lokhallen får svart stål som dekke.

Det svarte stålet representerer treverket som ble benyttet i middelalderens veidekker. Lengder og bredder gis formater tilsvarende treverket i dekkene fra middelalderen. (15-30 cm brede og 2,4 - 4 m lange).

VESTRE STRETE
Ø BRO INN I LOK. HALLEN
01.02.15

Grusvei med kanting

Stålkant med referanser til historien i Berlin

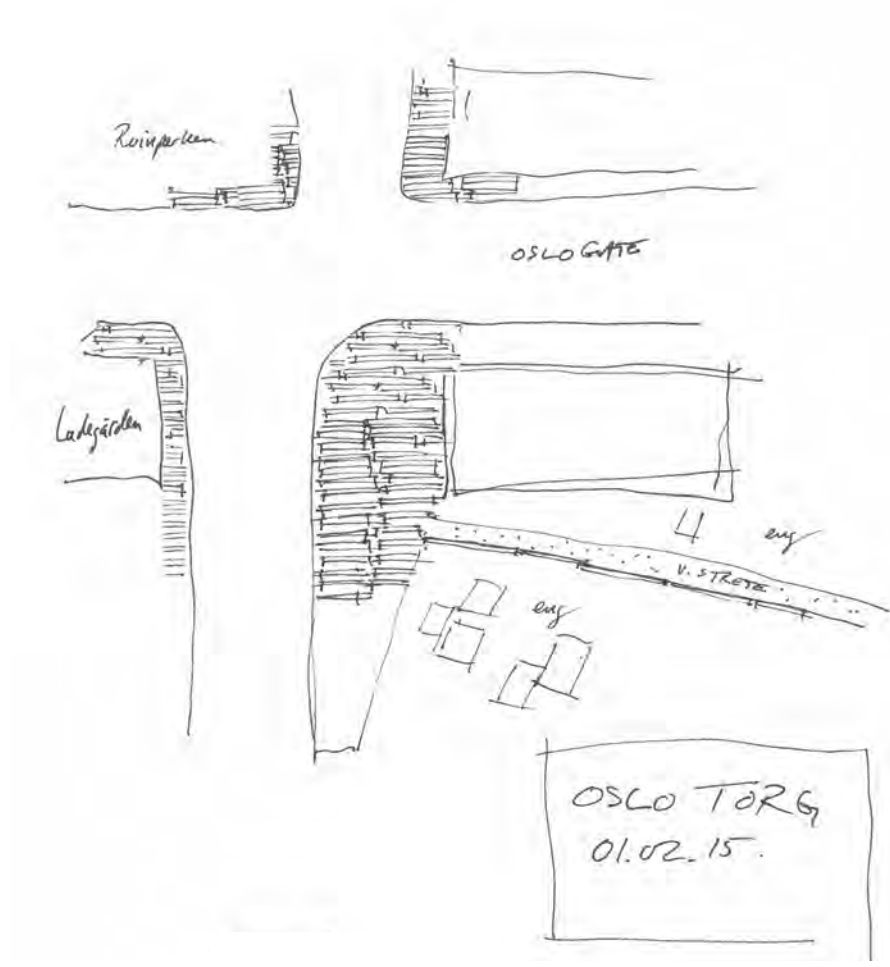
Presis stålant

Utsmykningsfelt

OSLO TORG

På fortauene og plassdannelsen i det historiske byrommet Oslo Torg legges et dekke av lys granitt. Granitten skal ha smale og lange formater med innslag av svart stål. Stålet symboliserer det "historiske" tredekket. Granitten skal være av samme type som på fortauene videre nedover Bispegata og på den nye adkomstplassen ved Vannspeilet.

Natursteinsdekke med lange formater fra Zürich

Referansfoto dekke med innslag av "tre"

Referansfoto sammensatt dekke - jødiske museet i Berlin

Arkeologisk funn brolegging av tre , bygård fra middelalder-Oslo

RUINENE

Alle middelalderbyens ruiner i mid-
delalderbeltet skal konserveres
etter et sett med overordnede
prinsipper beskrevet i referat fra
særmøte om ruiner og tilknyttede
anlegg (24.02.2015), samt i etter-
følgende presisering fra kulturmin-
nemyndighetene den 10.03.2015.

Statusanleggene Mariakirken og
Kongeborgen gis faste dekker inni
for å markere deres spesielle posi-
sjon. Beskyttelse og konserverin-
gen av ruinene vil følge konven-
sjonelle metoder. Statusanlegget
Hallvardskatedralen er nylig reatau-
rert med konvensjonelle metoder,
med grus inni ruinene og gress på
kirkegården. Det må avklares hvor-
vidt denne skal få et innvendig fast
dekke ved senere restaurering.

Ruiner og tilknyttede anlegg gis
følgende materialpalett:

*Kirkegårder ved Clementskirken og
Nikolaikirken:* Gressplen

Mariakirkegården: lys grus, som
markerer uterom.

Clementskirken inni: grå/ mørk
grus, som markerer innerom.

Kongsgårdens gårdsrom: lys grus,
som markerer uterom.

Kongsgårdens bygninger inni: Som
Mariakirken inni; flytende dekke av
lys betong, evt med innslag av tegl

Mariakirken inni: . Det nye gulvet
foreslås utformet som en ge-
ometrisk avgrenset gulvflate, lagt
med en avstand på 10-30cm fra
de gamle murene. Foruten disse
fugene mot ruinmuren er det også
foreslått utsparinger i gulvflaten
som danner «vinduer» ned til histor-
iske fortellinger eller formidlinger.
Vinduene kan vær bokstavelige,
altså som glassmontre ned til ob-
jekter eller rom under kirkegulvet.
De kan også fremheve egenskaper

ved ruinene, som f.eks. når gulvet
viker til side for en sammenrast
del av muren - steinblokkene blir
da kun blir liggende i grusen, men
rammes presist inn av det nye
betonggulvet. Denne grammatikken
kan utvikles og benyttes i mange
ulike fortellinger, både om Mari-
akirkens historie, og om nåtidens
bruk. F.eks. kan felter med teglflis
legges i betonggulvet som påmin-
nelse om det originale (og doku-
menterte) kirkegulvet. Det er også
mulig å nyansere betongflaten med
overflatebehandling (frilegging,
sliping osv.) eller variasjon av tilslag
(glass, marmor, sand osv.) Målset-
tingen med den fysiske utformin-
gen må være å reetablere Maria-
kirken som det mest høytidelige og
ladete stedet på middelalderodden.

Mariakirkens kirkegårdsmur: Vestre
og nordre mur gjenskapes/ synlig-
gjøres med lav kant av betong. Lav
kant på innsiden. Høyere viskant ut
mot tilliggende gressflater utenfor.

Nikolaikirken: Omriss gjenskapes/
markeres med lav kant av betong

Nikolaikirken inni: Gress

Bispeborgen: Bispeborgen er den
mest autentiske ruinene i mid-
delalderbeltet og beskyttes med
ruinoverbygning. Utforming og
detaljering av denne avklares i eget
prosjekt.

Gjenskapt kirkegårdsmur rundt
Mariakirken og gjenskapt omriss
av Nikolaikirken etableres som lave
sittekanter.

I markeringen av Nikolaikirken inte-
greres lys i muren.

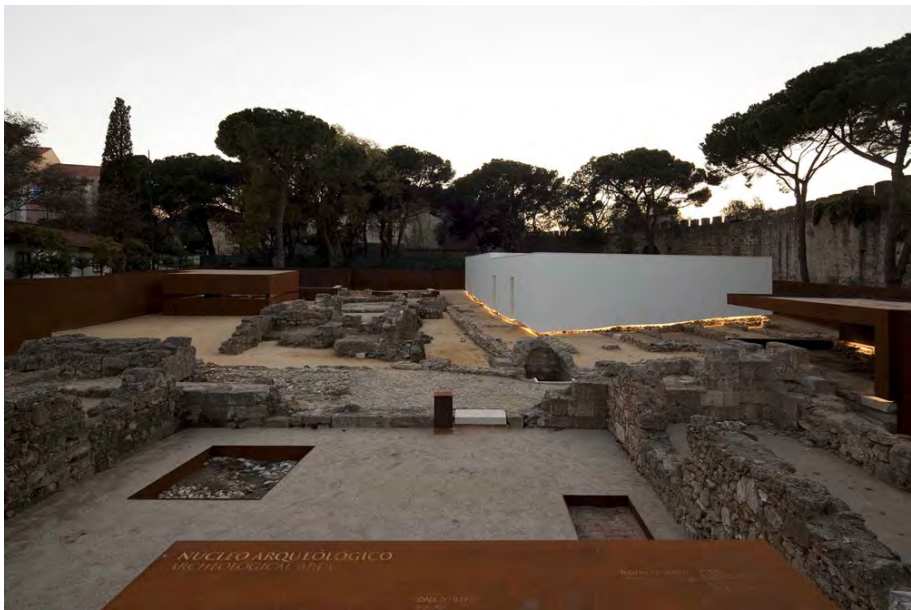
Kongeborgen synliggjøres inni
Lokhallen. Muligheter for dette er
vist i vedlegg fra prosjektering-
steamet, som også viser alternativ
ruinoverdekning for Mariakirkeru-
inen og Kongeborgen.

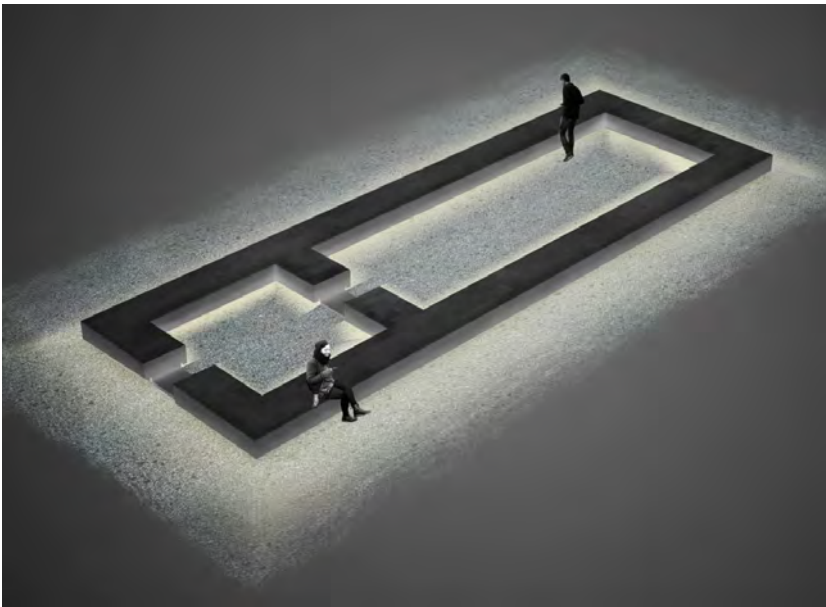
Mariakirkeruinen med betongdekke inni.
Illustrasjonen viser ruinbeskyttelse med sy-
refast stål, som ikke er en aktuell løsning.

Ruinene konserveres konvensjonelt.
Fra Mariakirkeruinene i Middelalderparken.

Referansefoto - ruiner med
betongdekke - Spania

Nikolaikirken gjenskapt med sitte-
kant av lys betong og innfelt lys

DE PROFANE BEBYGGELSESSTRUKTURENE

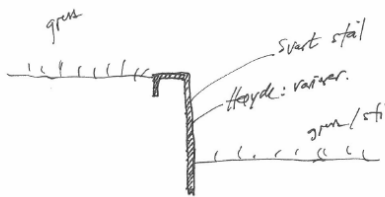
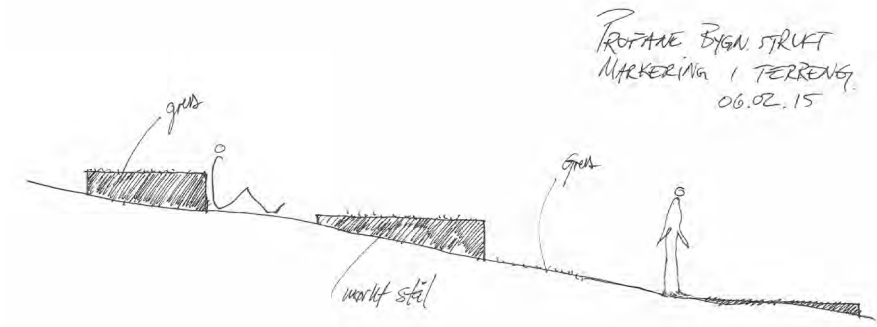
Nedtegninger av middelalderens profane bebyggelsesstruktur er hentet fra registreringskart fra NIKU. Disse skal etableres som strukturer av svart stål/ støpejern i gresset og i plassdekkene.

Et overordnet prinsipp er at de ikke-lukkede strukturene vist på registreringskartet skal ligge som linjer av stålkanter i plenen og i de faste dekkene.

I gressflaten i det store åpne Mid-delalderterrenget løftes et utvalg av de lukkede strukturene opp for å skape romdannende strukturer. De løftede strukturene skal ha ulike høyder, maksimum 50 cm, og ha gressdekke inni.

Bredden på markeringene av pro-fane kulturminner i bakken varierer etter hva slags type dekke de lig-ger i:

- I plenen vil markeringene være 15 cm brede.
- I faste dekker, som på Aktivitets-plassen vil breddene være smalere for ikke å virke for dominerende. Bredden på stålet her er 7cm.
- De løftede stålstrukturene skal ha vertikale stålflater som avsluttes med en 7 cm bred kant.

Prinsipp for profan bebyggelsestruk-tur som hevede flater med kanter av stål.

Frodige opphøyde gressfelt

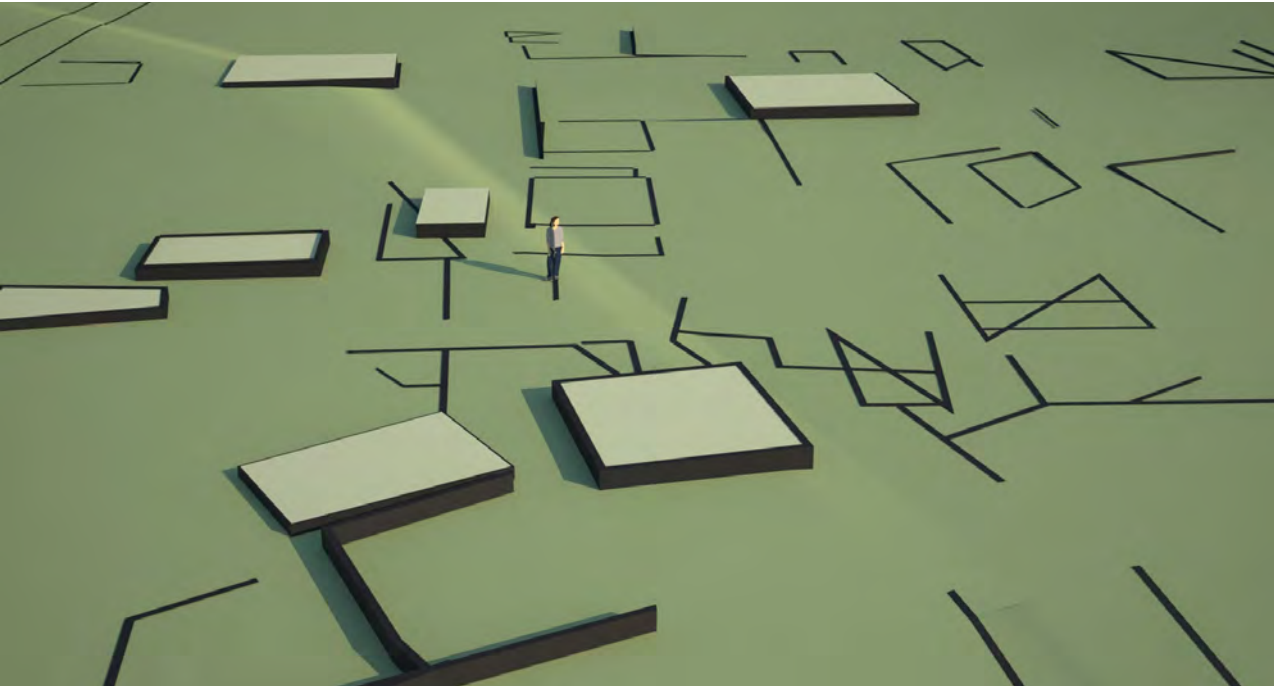
Stramme opphøyde gressfelt

Svart stål fra London metro

Eksempel på markering av profane strukturer i fast dekke.

Illustrasjon profan bebyggelsestruktur nedtegnet i gressplen

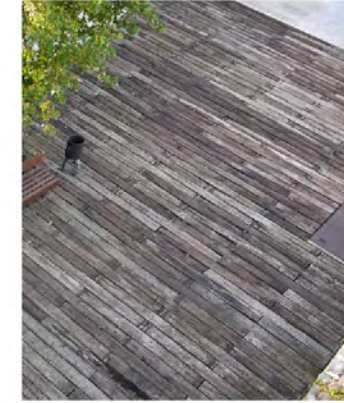
BRYGGER - REKONSTRUKSJONER

Kun en av de mange historiske bryggene fra middelalderen hentes frem i den nye middelalderparken. Denne vil ligge i forlengelsen av Clemetsalmenningen. Bryggen rekonstrueres med tre i dekket.

Det kan bli aktuelt å rekonstruere noen av de gamle sjøhusene som lå langs bryggene i middelalderen. Diss bygges også i tre.

Illustrasjon bryggemiljø

Inspirasjon materialbruk tre

Referansefoto tredekke i brygge

Illustrasjon mulig rekonstruksjon av båthusmiljø/ bygningsvolumer og brygger

LADEGÅRDENS ENGER - BAROKKHAGEN

Barokkhagen foran Ladegården forlenges mot vest med to parterrer.

I forlengelsen av barokkhagen etableres en ny hage med stiliserte engteiger som inspirasjon. Hagen utformes med stripestrukturer av busker og blomstrende vekster, samt trær.

Historisk tegning av Ladegårdens enger. Bispeallmenningen og bispebryggen går ut i vannspeilet mot vest

3 stk foto: Eksempel på ønsket uttrykk med stiliserte engteiger

AKTIVITETSPLASSEN

Plassen gis et dekke av mørk, kjøresterk tegl. Leggemønster og fargenyanser skal sørge for spill og variasjon i overflaten. Formater fra lokalt teglverk, som lå i nærområdet, bør vurderes.

Profane bygningsstrukturer fra middelalderen markeres med svartstål på tilsvarende måte som i plenene. Stålet legges i samme høyde som dekket, men har noe smalere bredder enn i plenene. Bredde på stålmarkeringene på plassen er 70mm.

Rekker av lave trær etableres i soner rundt bygget. Trærne skal stå i langstrakte felt med dekke av lys grå grus, evt iblandet knust tegl. Den knuste teglen kan bestå av gjenbrukt rivningsmateriale, feks fra lokhallens tilbygg som skal rives.

Eksempel ornamenter/ spill i tegl

Eksempel på infelte strukturer i dekke, som referanse for rekonstruerte profane bygningstrukturer.

Inspirasjonsfoto felt med trerekker

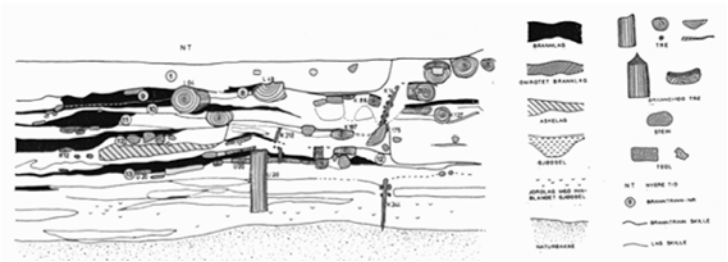

Tegldekke mot historisk bygning

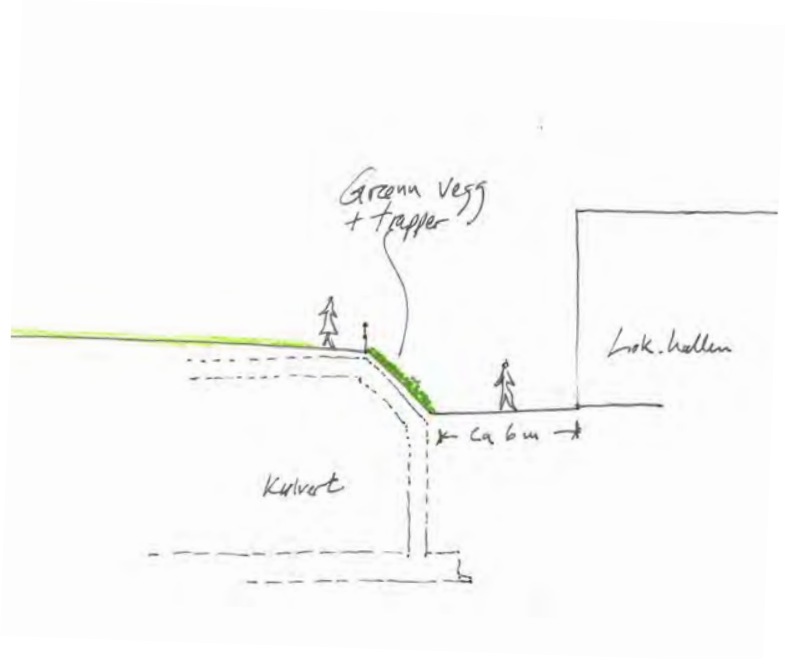
VEGG VED TEKNISK ROM/ KULVERT

Veggen langs kulverten følger kulvertveggenes skrå avslutning. Veggen bygges i tegl i samme nyanser som plassens gulv. Veggen kan utsmykkes med stiliserte mønstre som illustrerer de historiske lagene i bakken som veggen skjærer seg ned i. Felter av muren skal bekles med klatreplanter.

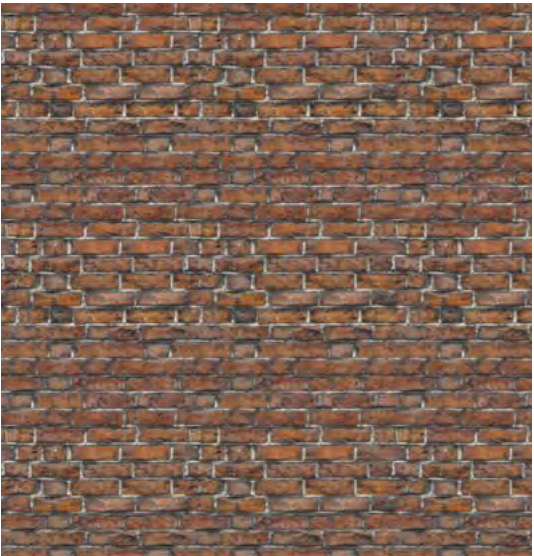
Tre steder langs veggen er det felt inn trapper. Trappene og avslutning av muren i topp skal bestå av lys grå granittelementer.

Tegning av arkeologiske lag fra middelalderbyen

Referanse vegg med innslag av grønt

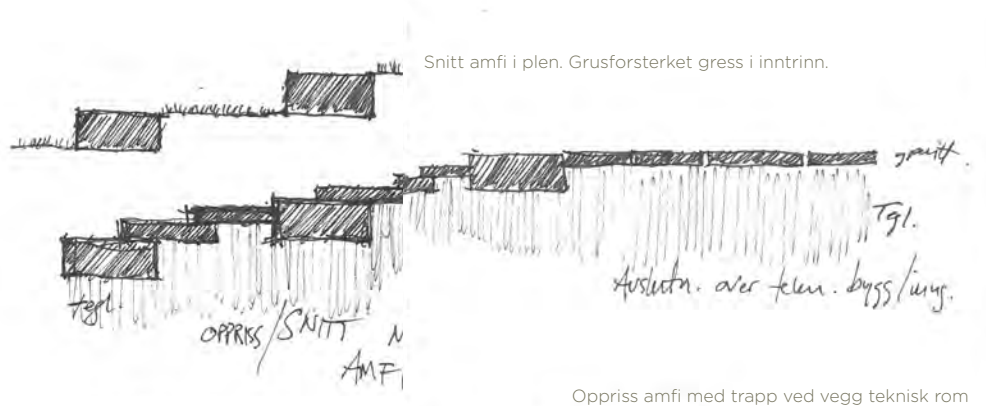

3 stk foto: Inspirasjon overflate og spill i vegg

SITTEAMFI

I sitteamfiet ved Aktivitetsplassen benyttes kraftige blokker av lys grå granitt, med presise kanter. Blokkene legges som opp- og inntrinn. I bakkant skal det være gress.

I enden mot vertikal teglvegg over teknisk bygg, vil granittblokkene danne en avsluttende kant.

Inspirasjon Århus universitet

3 stk foto: Inspirasjon presise granittlementer i trinn

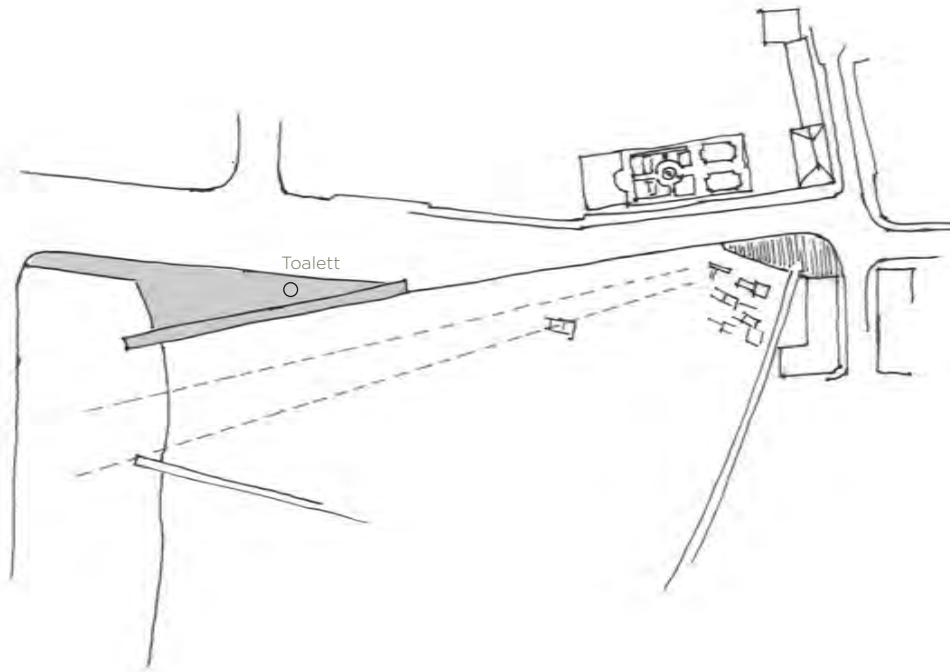

ADKOMSTSONE VED BISPEGATA

Adkomstplassen ved Vannspeilet/ Bispegata får materialer fra "den nye byen". Her benyttes lys grå granitt i store formater. Plassen skal behandles som en enhet - som et stykke granitt, som det vokser trær og møbler opp av. Trapper, treomramming og kanter skal ha et enkelt, massivt uttrykk.

På adkomsplassen skal det oppføres et lite sirkulært toalettbygg. Materialer: som i dekket på plassen. Lys granitt.

Fortau videre opp Bispegata og holdeplassplattformer skal ha dekke av lys granitt tilsvarende det på adkomstplassen. Det samme dekket videreføres på Oslo torg, men da i mindre/ smalere formater og med innslag av svart stål, som markerer det historiske byrommet.

Inspirasjon byens lyse golv i store formater

Lys grå granitt i store formater i dekker og trinn

Inspirasjon markering av adkomst

Referanse rause granittrinn

NYE VEIER OG STIER

Nye gangveier i parken og ganglinjer som oppstår etterhvert som parken tas i bruk gruses opp med grus med varmgrå farge (tilsvarende type som historiske streter og almenninger). De nye gangveienes-killer seg fra de historiske ved at de ikke kantes med et annet materiale.

Grusen som benyttes skal være av en slik kvalitet at den er hardpakket og fast.

Ønsket uttrykk på nye gangveier

TRÆR

Trærne i parken

Store trær plantes i grupper i parkens randsoner som en dempende buffer mot omgivelsene, og for å knytte kontakt mellom parken og åslandskapet i nord og sør. Tre-type hentes fra den norske flora: eik, lønn og ask som naturlig hører hjemme på stedet.

På Aktivitetsplassen plantes lavere riktblomstrende trær. En art av kirsebær anbefales.

Referanse grupper av ulike voluminøse løvtrær i parken

Inspirasjonsfoto rekke av kirsebærtrær på Aktivitetsplassen

MØBLERING

Møblene i parken skal være moderne og enkle.

Benkene langs parkens veier, plasser og torg er kraftige trebenker med ryggstø, som kan være enkle eller tosidige.

På gressplenene ute i parken benyttes enklere trebenker uten ryggstø.

Rekkverk langs kanter og murer lages i moderne materialer i en farge som kler parken og parkens fargepalett. Rekkverkene skal være enkle og diskrete, gjerne av glass i kombinasjon med stål.

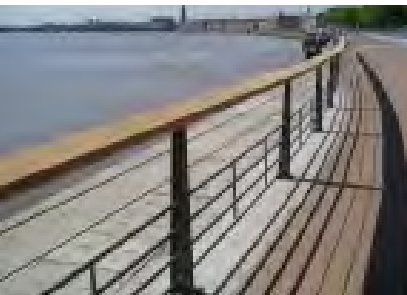
Modeller av middelalderbyen og middelalderbyens bygninger lages i bronse og plasseres på egnede steder i tilknytning til adkomster inn i parken eller ved det aktuelle kul-

Benker i plen

Referansefoto moiddelaldermodell av bronse

Referansefoto rekkverk

UTSIKTSPAVILJONGER

Utsiktspaviljongene langs Haakon Vs gate lages i glass og betong.

Sittebenkene inni paviljongene er av betong/ stål med sitteflate av tre.

Illustrasjon utsiktspaviljong

Tosidig benk. Referansefoto fra Stortorvet i Fredrikstad. Benkene benyttes langs veier og på plasser og torg.

MARIAKIRKEN OG KONGEBORGEN - LØSNINGSFORSLAG FRA PROSJEKTERINGSTEAMET

Ruinene etter Mariakirken og kongeborgen danner et historisk tyngdepunkt i Middelalderparken. Ruinene er i seg selv blant de tydeligste sporene etter middelalderoslo, men det er som brikker i en sammenhengende historieforklaring de får en unik posisjon. Herfra sees middelalderbyen i sammenheng med Akershus slott i vest, mens Østre- og Vestre strete viser den viktige forbindelsen til Oslo Torg.

Det er i dette overordnede bybilde vi har ønsket å angripe oppgaven med ruinoverdekkingen. Selvfølgelig er dette primært en konserverende byggeoppgave, men det gir også en mulighet til en rikere formidling. Vi tror at det her kan fortelles mer om hva som var enn bare å vise det som er igjen.

I middelalderoslo var Mariakirken

og kongeborgen viktige monumentalbygg som både i størrelse, materialbruk og presisjon skilte seg fra den profane bygningsstrukturen. Vi ønsker med de nye ruinkronene å fremheve denne kvaliteten – ikke som rekonstruksjon, men som en gjendiktning av de gamle bygningenes romlige, funksjonelle og estetiske egenskaper.

Vi er i et annet årtusen og på mange måter i en helt annen kultur. Samtidig kan man si at det er mye ved disse bygningene som er skal tjene samme funksjon i dag. Opplevelsen av stedet og landskapet, utsynet, verdigheten i kirkerommet, borggården, fellesskapet. Vi mener at ved å gjenskape noen av disse viktige kvalitetene bevarer man ikke bare en teknisk bygningsarv, men en historie om tidligere liv og opplevelse.

Dette er et ambisiøst prosjekt som lett kan angripes ut fra dagens konserveringsmetoder og rutiner. Vi mener likevel at en helhetlig landskapsplan her må legge listen høyt, og skissere muligheter og løsninger som vi i på dette nivået ikke kan dokumentere i detalj. Vi mener at ruinoverdekkingen i middelalderparken til en viss grad må være et utviklingsprosjekt - ruinkonservering er per definisjon en gradvis utvikling. Illustrasjonene vi viser her er en tenkt situasjon, uten at en slik utvikling og modning har funnet sted. Vi har heller ikke nå kunnet sette oss godt nok inn i de forutsetninger som må styre en slik prosess. Man må derfor kunne tenke seg andre fysiske uttrykk, og løsninger i forskjellig omfang.

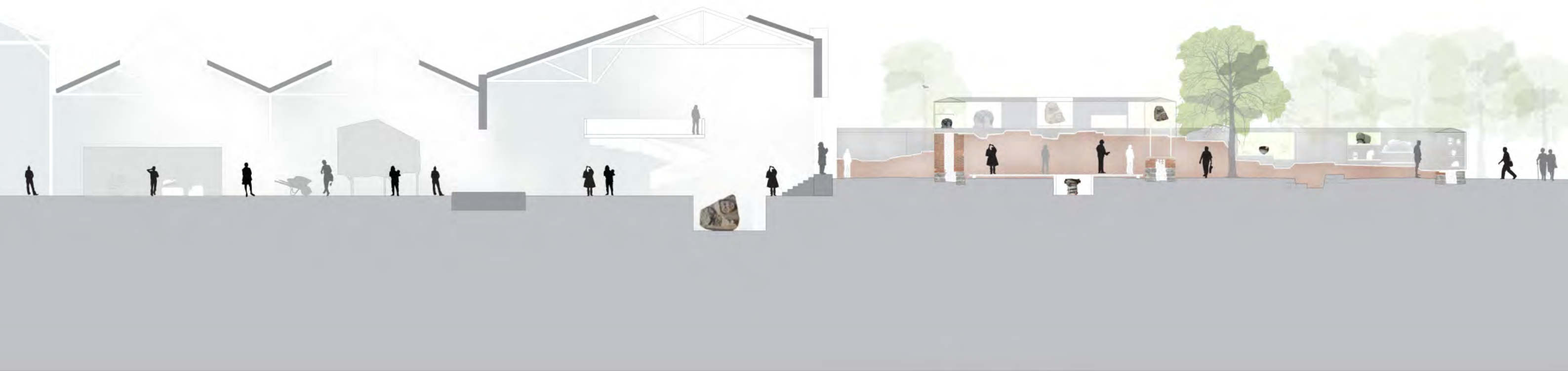
Teknisk sett er ruinkronene en videreføring av den løsningen som ble utviklet under paralleloppdraget,

der murkronene har en overdekking av sandblåst syrefast stål. Overdekkingen har lav egenvekt og tenkes primært forankret i ruinmurenes kjerne. Et lite overheng på ca 5cm beskytter ruinene mot regn og gir mulighet for en belysning som både gir en vakker lyssetting og en teknisk sett helt usynlig installasjon. Som bygningsmessig element tenker vi at ruinkronen kan fylle et spekter av «oppgaver» - fra en ren teknisk overdekking til et komplekst arkitektonisk og romdannende element.

Som funksjon i parken tenker vi at ruinene bør kunne få samme fleksible program som lokomotivverkstedet. Ruinene vil i seg selv ha en sterk tilstedeværelse, men funksjonelt må de kunne være ramme om en rekke aktiviteter, fra nåtidens kunst og kulturaktiviteter til historiske gjenstander, dramatikk eller musikk.

Illustrasjonssnitt

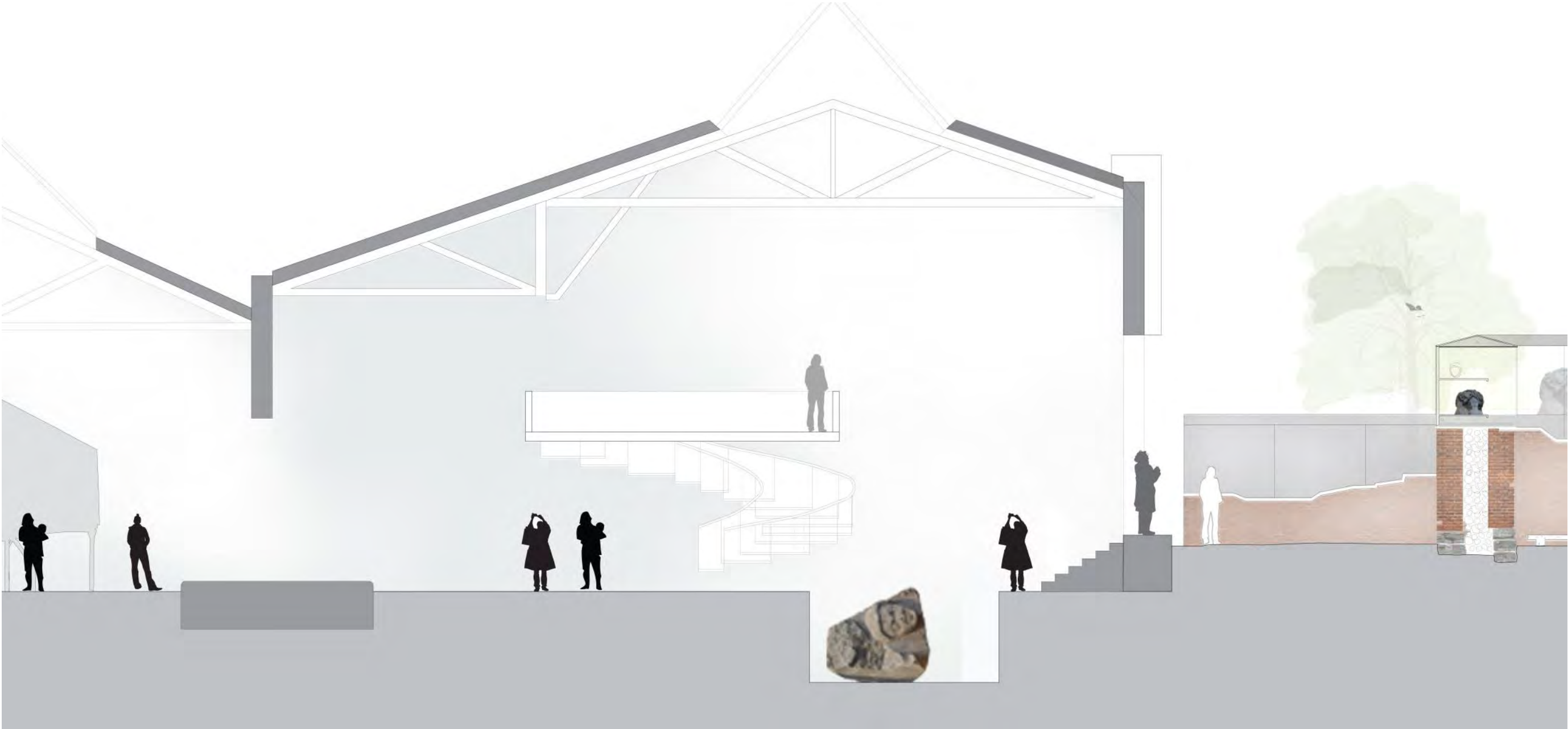

kongeborgen

Illustrasjonssnitt

Illustrasjonssnitt

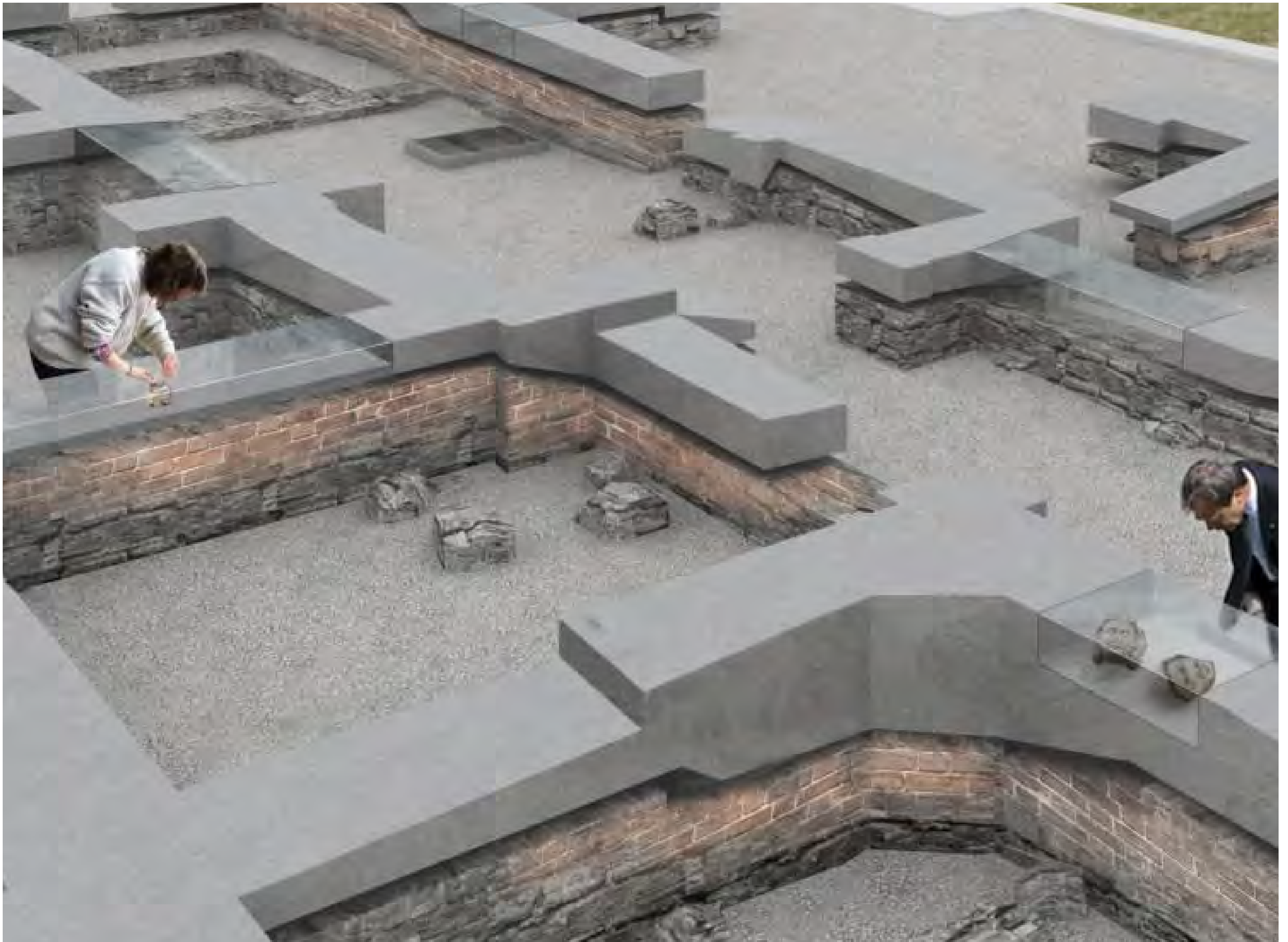

Illustrasjonssnitt

Mariakirkeruinen

Belysning av Mariakirken og kongsgårdsruiner ved løsning med ruinoverdekning av stål

Belysningen integreres i overdekningen. Det er planlagt å benytte to forskjellige fargetemperaturer for å understreke innside og utside.

Overdekningen lages i demonterbare seksjoner, og belysningen festes til underliggende bærende stålskjelett. Dette huser også strømforskyning og styringskomponenter.

Lysstyrken balanseres og tilpasses omkringliggende belysning. Clementskirken bør også få etablert samme type belysning

Kongeborgen

Mariakirkeruinen

Belysningsprinsipper 29.05.15

BELYSNING HOVEDPRINSIPPER

OVERORDNEDE PRINSIPPER

Strategien ved enhver lysdesign er å skape den best mulige belysningsløsningen med den best tilgjengelige teknologi. Innenfor de gitte økonomiske rammer.

Lysanlegget designes på en slik måte at det er de belyste objekter som står i fokus og ikke armaturen i seg selv.

Belysningen skal gi publikum trygghet og lyst til å besøke og oppholde seg i parken etter mørkets frembrudd, og samtidig gi en «added value» i forhold til et besøk på dagtid.

Armaturer som skal benyttes skal ha en god optikk og en høy visuell komfort, slik at fjernvirkningen fra byen blir marginal.

Armaturene som velges for vei og stibelysning skal innen samme familie kunne benyttes gjennomgående i prosjektet.

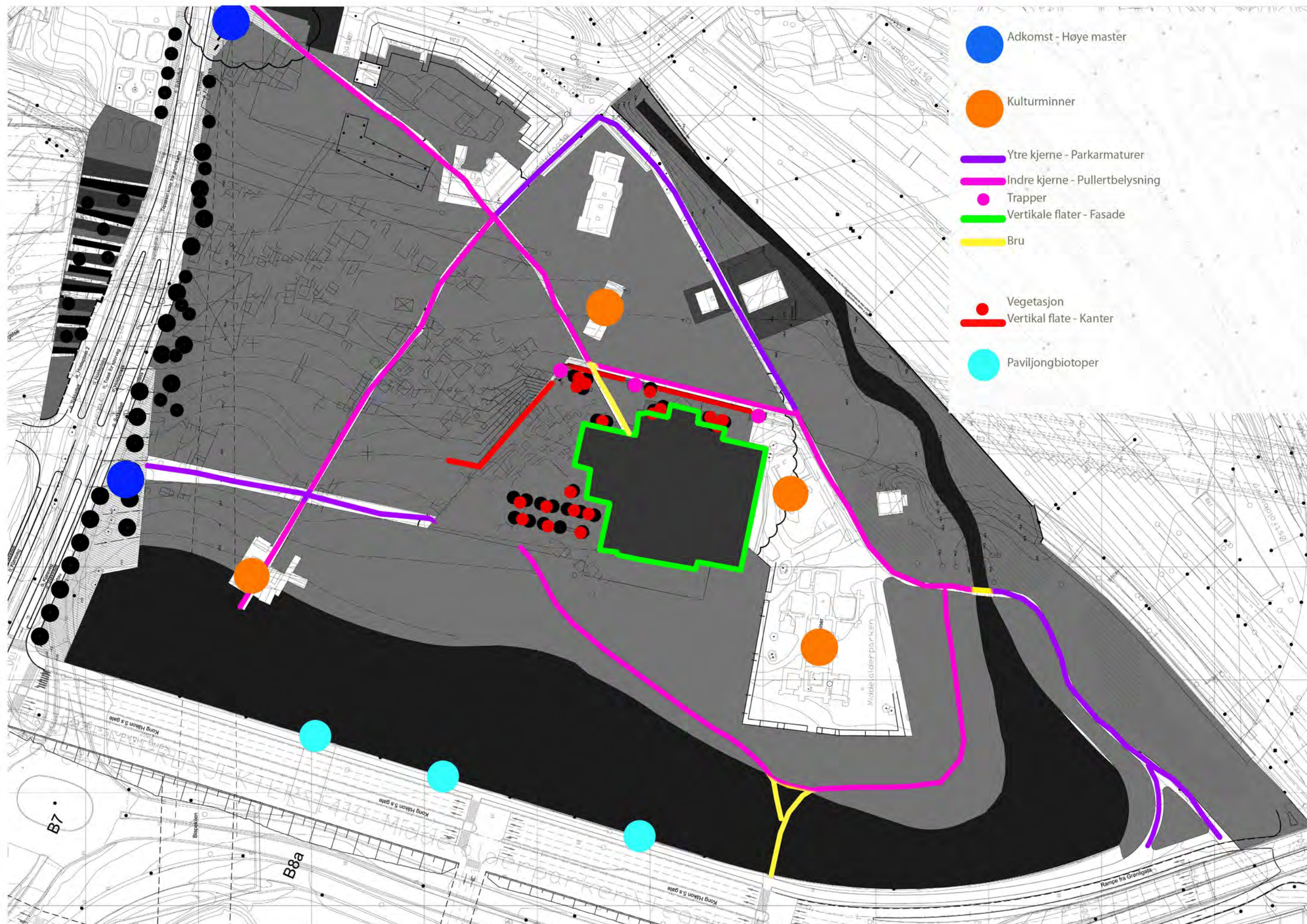
Lysutstyr skal harmonere med den utarbeidede materialpalletten for Middelalderparken

Belysningen skal ha et langt vedlikeholdsintervall

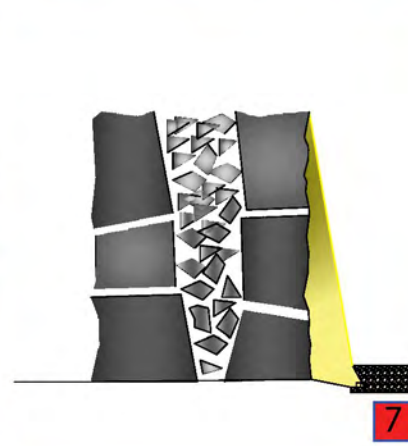
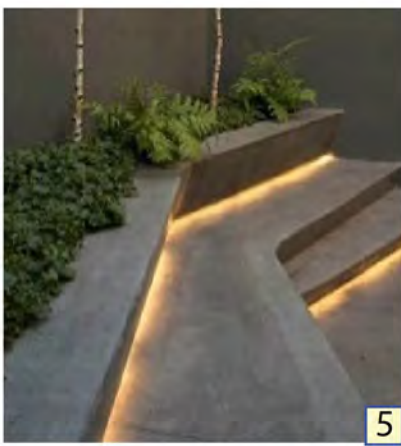
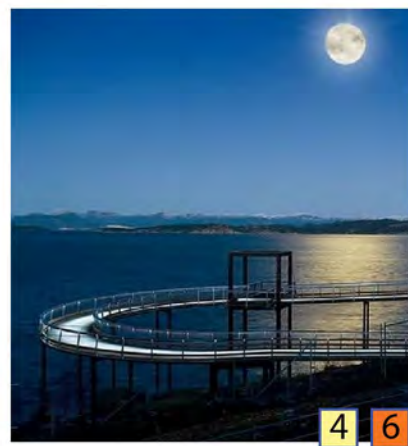
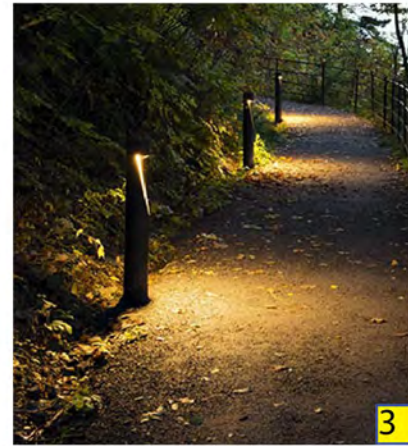
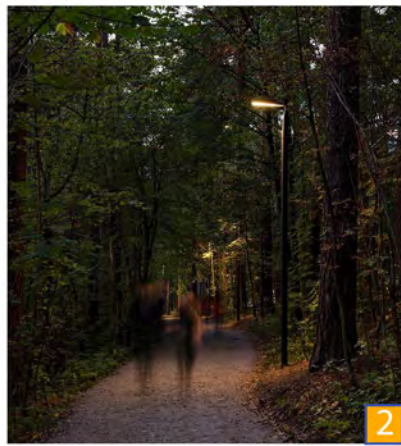
Lyskildene som benyttes skal ha en høy fargegjengivelse med RA på over 80

Belysningen skal styres på en slik måte at energiforbruket blir så lavt som mulig, og at opplevelsen blir forsterket og dynamisk

Der hvor det er praktisk mulig og estetisk fremmende vil det tilstrebes å integrere belysning i konstruksjonen.

DE BELYTE OMRÅDER

- 1 Adkomst
- 2 Ferdselsåre; parkmast
- 3 Ferdselsåre; pullert
- 4 Trapp
- 5 Kant
- 6 Bru
- 7 Kulturminner
- 8 Vegetasjon
- 9 Vertikale elementer
- 10 Paviljongbiotoper

BELYSNINGSPRINSIPPER ADKOMST

1

Hovedadkomsten til middelalderparken vil være fra Bispegaten og Oslo torg. Man bør se på måter å knytte belysningen fra Fjordbyen opp mot middelalderparken.

Det vil være visuelt synlig at man her beveger seg inn på historisk grunn. Vi ser det kan være en stor fordel i å benytte det visuelle formspråket fra fjordbyen for disse adkomstområdene, og knytte armaturen opp mot parken med materiale og fargevalg. Hovedprinsippet er stolper med multiarmaturer for å modellere området og gi en god lesbarhet. Den store fordelene med og velge høy mast med flere aramturhoder er at man kan gå ned på masteantallet og få ett åpent torg uten for mye visuelle forstyrrelser. Lysvinklen vil kunne holdes på ett akseptabelt nivå

Ved å løfte godt de avblendede lyskilder ut av synsfeltet vil man få fokus på bygulvet og detaljer som kan være aktuelle å fremheve sees på spesielt. Det være seg skilt, møblering eller andre objekter.

Oslo torg som adkomstsone vil ligge lavere i hierarkiet, men vil være viktigere i en historisk sammenheng. Det er viktig at det tenkes helhetlig vedrørende belysning opp mot kjøreareal for trikk og buss.

Adkomstene fra Grønli og gamlebyen har ikke den like sterke visuelle føringen til Fjordbyen, og vil bli tonet noe ned.

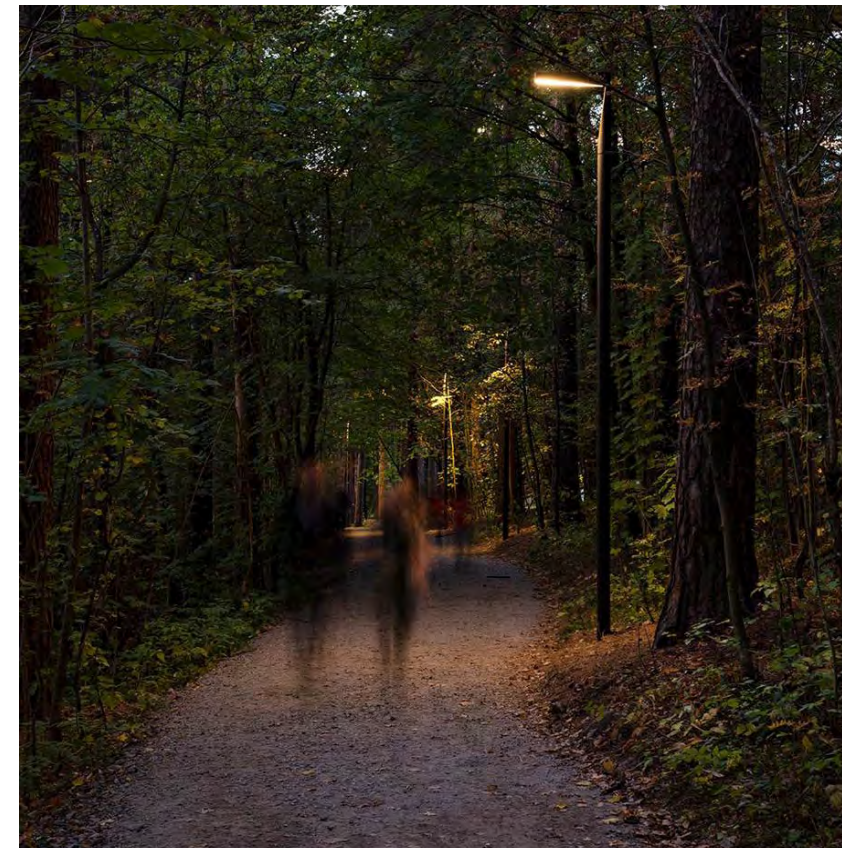
BELYSNINGSPRINSIPPER FERDSELSÅRER

2

Det etableres et hierarki som tar hensyn til middelalderparkens ulike lag og integrerer dagens brukerbehov.

Belysning prinsipp Parkmast

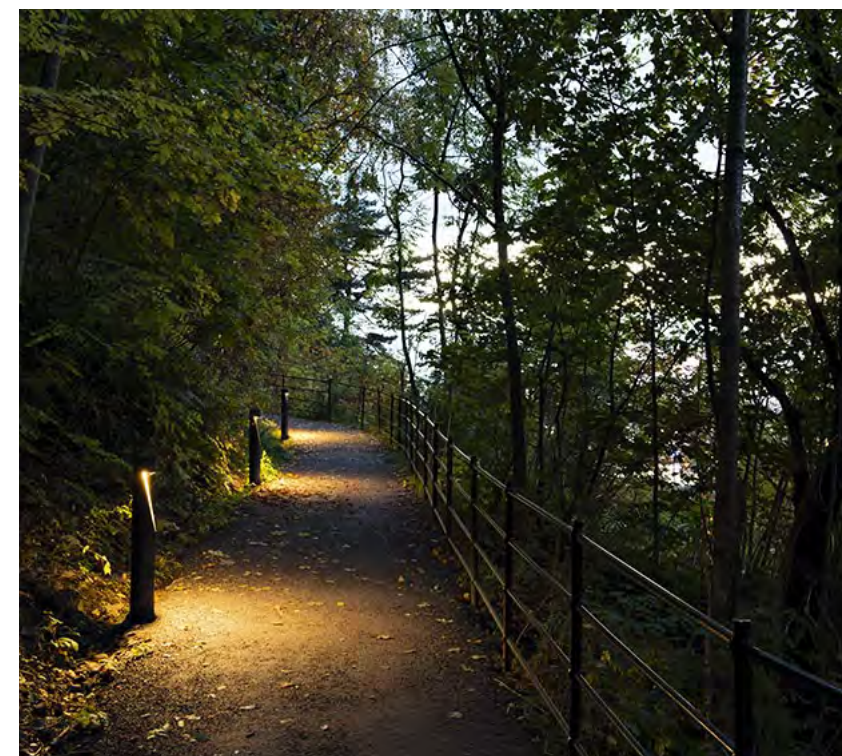
Brukes langs hovedferdselsårer og de brede gangvegene. Belysningen skal ved disse sonene skape trygghet og funksjonelle ledelinjer. Visuell komfort er meget viktig og belysningen skal under ingen omstendighet skape sjenerende blending. Hovedoppgaven er og lede brukere av parken og knytte sammen nåtid med de historiske attraksjoner på en meget forsiktig måte uten og skape forstyrrende visuell støy.

3

Belysningsprinsipp Pullert

Pullertbelysning benyttes på underliggende ferdelsårer og gjerne gjennom arealer tilknyttet kulturminner. Dette skaper en visuell hentydning mot de historiske elementene ved at lysnivået blir noe lavere, og at belysningen ikke konkurrerer med den subtile belysningen av de historiske elementene

BELYSNINGSPRINSIPPER FERDSELSÅRER

4 6

Integrert belysning i broer

Bro over vannspeil og bro «vestre strete» vil få integrert belysning som sikrer belysning for de gående samt gir gode ledelinjer.

Viktig at planlegging av denne belysningen går parallelt med planlegging av konstruksjonen

I utvendige trapper integreres belysning i den nedre av to håndløpere.

5

Integrert belysning i kanter

Dette prinsippet benyttes ved trapper og nivåforskjeller i gangsoner det er naturlig å tydeliggjøre. Viktig at dette integreres i konstruksjonen og dette må sees i sammenheng med materialvalg for de ulike sonene.

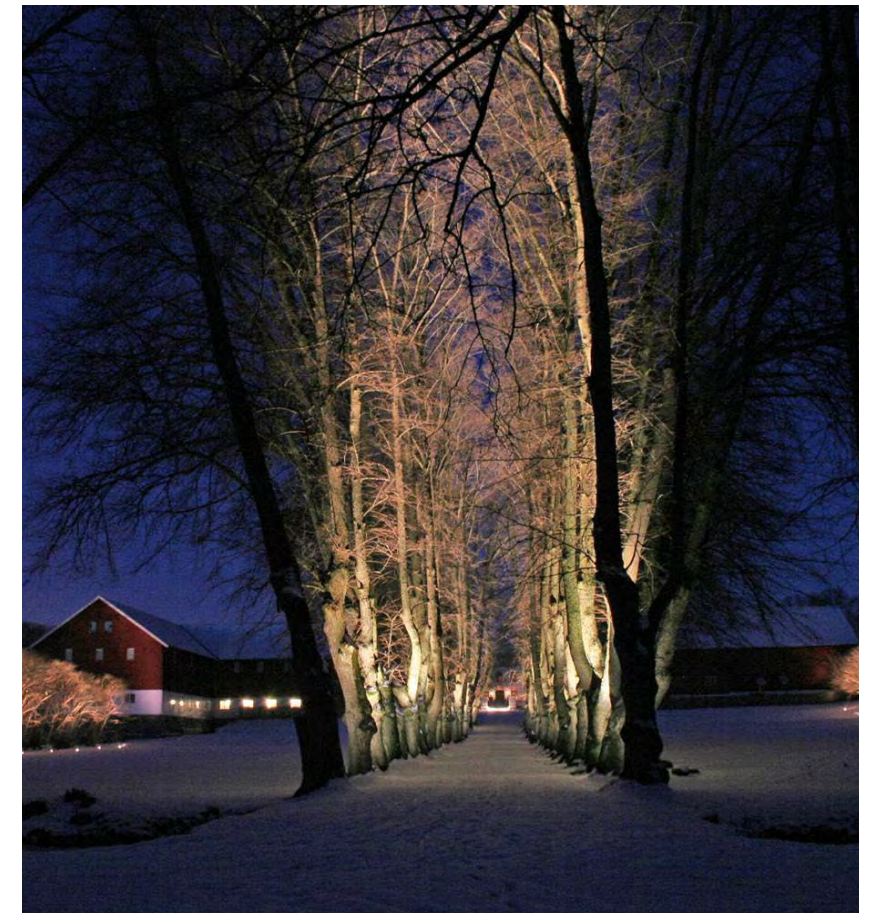
BELYSNINGSPRINSIPPER VEGETASJON

8

Vegetasjon

Nennsom belysning av utvalgte trær vil være miljøskapende og bidra til trivsel om kvelden. Ut ifra valg av tresort vil også trærne kunne fremstå som skulpturelle elementer gjennom årets fire sesonger.

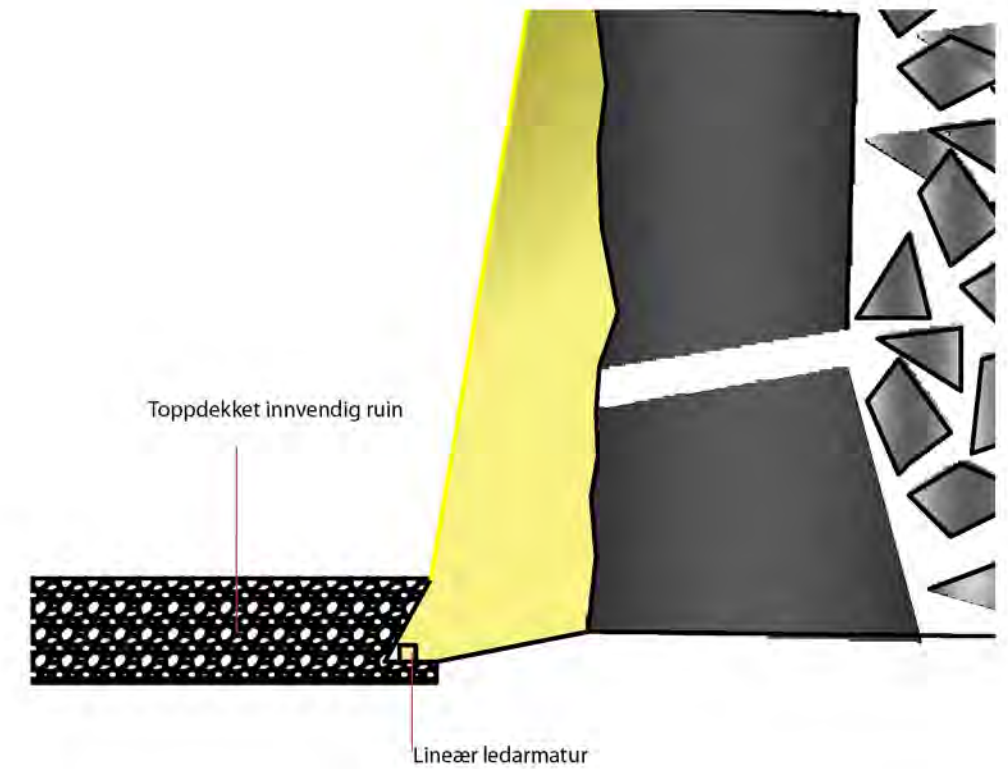
Belysningen integreres i tregruberisten, alternativt nedfelt i toppdekket rundt treet.

BELYSNINGSPRINSIPPER KULTURMINNER

7

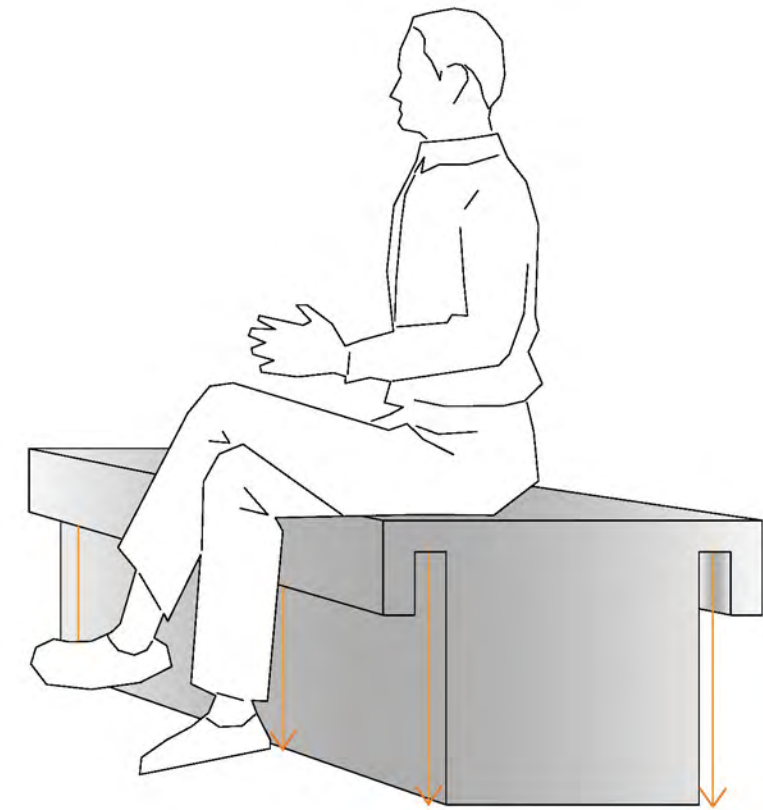
Grunnet nye premisser for avdekning av ruiner vil man nå integrere belysning i det nyetablerte dekket innvendig i ruiner. Dette vil da være gjennomgående for alle ruinene selv om man kunne integrert den opprinnelige løsningen i den opparbeidede Nicholaikirken fraråder vi dette da den vil fremstå tydeligere og mer lesbar enn de resterende ruinene som igjen gir en indirekte hentydning til ett høyere nivå i hierarkiet. Derfor søker vi nå å integrere denne løsningen i alle ruinene. Da vil man fortsatt ha en nedtonet belysning innvendig i ruinene på kveldstid, samt at synskomforten er ivaretatt. ledarmaturen integreres i langsgående slisse i toppdek- ket. På den måten vil armaturen være godt beskyttet mot hærverk og man vil hindre direkte innsyn til lyskilden.

BELYSNINGSPRINSIPPER KULTURMINNER

7

Nikolaikirkenes fotavtrykk gjenskapes og understrekes med integrert belysning. Prinsippet vil bli å montere belysningen integrert på underside av konstruksjonen for å skape en elegant svevende effekt samt at installasjonen ikke synes på dagtid. Ideen er å diffransiere med en kjølig fargetemperatur på utsiden og en varmere fargetemperatur på innsiden av konstruksjonen. Det er viktig å tilpasse lysstyrke og omfang til hvilken belysningsløsning som blir valgt for Mariakirkeruinen og Kongsgårdruinen, som etter vår mening ligger høyere i hierarkiet

Prinsipp for innfestning

BELYSNINGSPRINSIPPER VERTIKALE FLATER

9

Lokomotivverkstedet blir selve hjertet i parken og vil fremstå tydelig visuelt. Dette er et av de få vertikale elementene i parken som nennsomt vil fremstå i all sin prakt. Belysningen felles ned i bakken rundt hele bygningen. På denne måten unngår vi visuell støy på dagtid. Det er viktig at det benyttes dimbare godt avskjermede armaturer med god og presis optikk..

Ved å tydeliggjøre denne historiske bygningen 360 grader, sikrer vi et godt fokuspunkt fra alle sider.

Ved å belyse fasaden og vertikale flater med et lett slepelys nedenfra oppnår vi at fasaden vil være en lysere bakgrunn og dermed stille objekter og personer i silhuett. Dette vil igjen gi økt lesbarhet og trygghet. samtidig som vi holder lysnivået lavt og rolig.

Varmen og strukturen i teglfasaden underbygges og den hyggelige atmosfæren skaper uttrykket.

Det er også viktig at man får frem lokomotivverkstedets indre funksjon og at vinduer ikke blir mørklagt men blir en del av fasadebelysningen. På denne måten skapes ett velkomment og trygt visuelt uttrykk.

Lysnivået tilpasses og balanseres mot omkringliggende belysning samt etter aktivitetsnivå i parken.

Kulvertvegg som etableres bak lokomotivverkstedet får dedikert belysning som harmonerer og spiller på lag med fasadebelysningen. Det er her viktig og få frem materialiteten og vegetasjonen som etableres. Dette vil gjøre området fremstår trygt og godt.

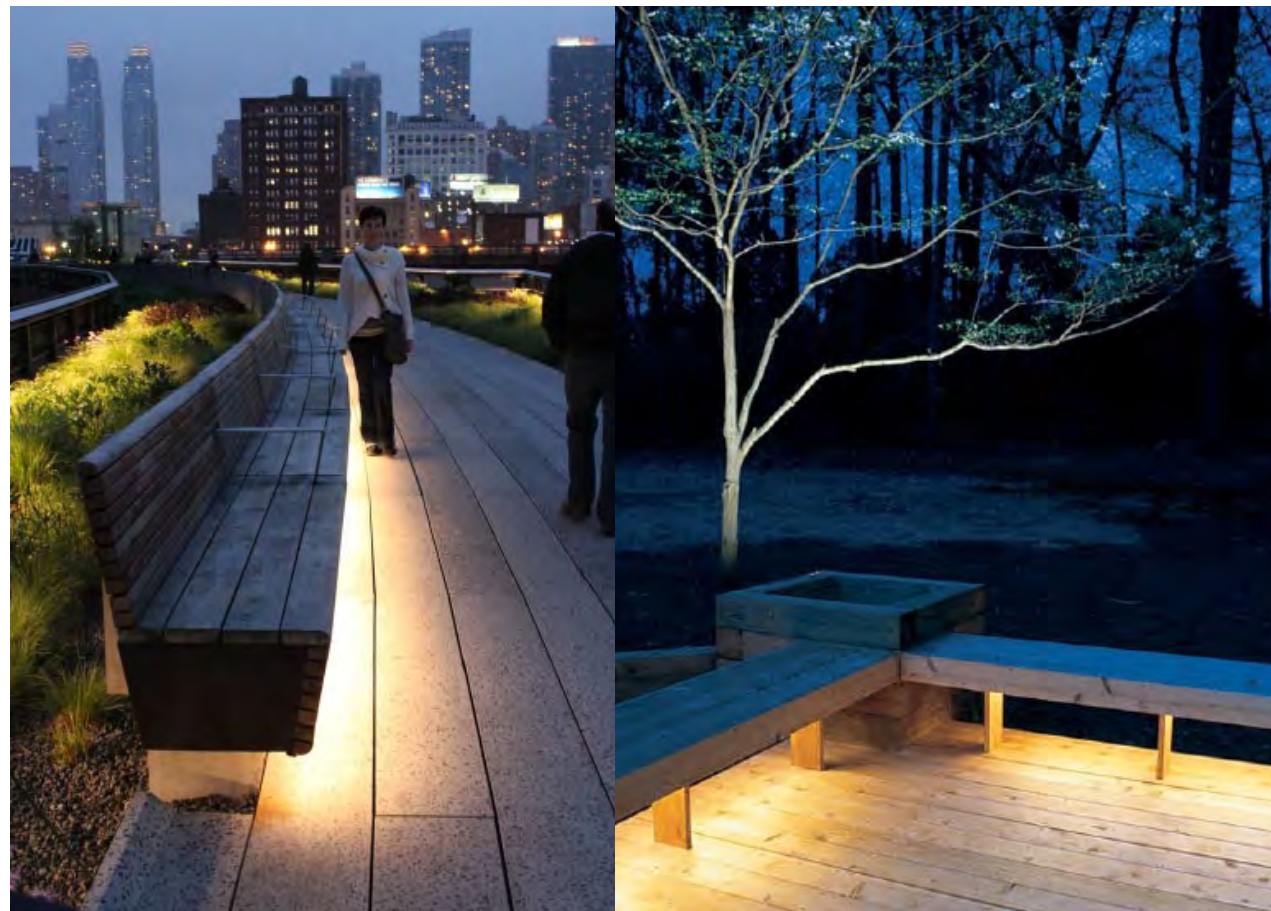
I tillegg innehar Oslo torg en interessant vertikal flate med veggmaleriet av middelalderparken. Vi anbefaler at det prosjekteres dedikert belysning på denne veggen.

BELYSNINGSPRINSIPER PAVILJONBIOTOPER

10

Belysning integrert under benker i utsiktspunktene bidrar til trygghet og synliggjøring. Den lave belysning ivaretar utsikten til middelalderparken samtidig som siktlinjer fra middelalderparken ikke forstyrres.

MØRKEPLAN

Midlertidig

00A	Detaljer
-----	----------